6-a Jaro. N-o 270 APERAS SEMAJNE 5. Decembro 1929

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA
KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e
Gvidanto: E. Lanti

SIDEJO de Plenum-Komitato de SAT
23, rue Boyer, Paris-20e

ADMINISTREJO: Kolmstr. 1, Leipzig O 27
Administranto: R. Lerhner

SENNACIECA ALUMETA TRUSTO

La grandfinancaj entreprenoj celas al ĉiam pli granda vastigo de sia regado. Dum la lastaj jaroj ni vidis, kiel grandfinanculoj penadas por koncentrigi la produktadon de iaj difinitaj varspecoj sub la direktadon de unu solereganta kompanio. Inter la ĉie konataj trustoj estas la potenca alumeta trusto, pri kiu mi nun volas sciigi kelkajn faktojn.

En Svedio troviĝas alumetfabrikoj, kiuj pro aparte bonaj maŝinoj kaj profesilertaj laboristoj sukcese konkurencis sur la internacia merkato. Tamen la batalo malfaciliĝis. Konstruad-kompanio, Kreŭger & Tol, aĉetis la fabrikojn unu post la alia kaj hodiaŭ posedas ĉiujn fabrikojn. Per koncentrigo kaj raciigo de la produktado kaj disdonado la profito fariĝis grandega. Havante la monopolon la trusto ankaŭ povas decidi pri prezoj, kio montriĝas en tio, ke, dum la ĝenerala indekso de komercaĵoj estas 150, la indekso de alumetoj estas 287, do la alumetprezo estas preskaŭ trioble pli alta ol en j. 1914.

La trusto tamen celis al pli granda potenco kaj interesiĝis pri alumetindustrioj en diversaj landoj. Tiel ekzemple en j. 1923 fondiĝis internacia alumeta korporacio (angle: International Match Corporation), kiu posedas 42 fabrikojn, ĉefe en Usono, kaj kies plejmultajn akciojn havas Sveda Alumetkompanio, kiu siavice estas posedata de tiu kompanio Kreŭger & Tol. Estas interese studi la agadmetodojn, per kiuj la trusto akiris superecon en diversaj landoj. Doganoj ne malhelpis, ĉar oni fondis naciajn akcisocietojn, kiuj estas regataj de la ĉefa trusto. Inter la pli fortaj konkurencantoj estis la japana, ĉar en Japanio abunde ekzistas krudmaterialo kaj tie ankaŭ la salajroj estas tre malgrandaj. Tamen la trusto venkis ankaŭ tie, kaj hodiaŭ pli ol 80% de la tutmonda alumetproduktado apartenas al la trusto. En iuj landoj la venko estiĝis per forkonkurencado (angle: dumping), en aliaj landoj per monprunto al la ŝtata kaso kontraŭ rento kaj monopolo de alumetvendado kaj -produktado en koncernaj landoj.

La trusto posedas grandajn arbarojn en Polio, Rumanio, Svedio kaj alie por havigi la necesan lignon. Tial la trusto ankaŭ posedas minojn (ĉefe en Polio) por havigi necesajn ĥemiaĵojn.

La kapitalo de kvar kompanioj de la trusto: Intern. Match Corporation, Sveda Alumetkomp., Kreŭger & Tol, Svedisk-American Investment Corporation (Sved-Amerikana Invest-Korporacio) estas 900 milionoj da kronoj svedaj (= 250 mil. da dolaroj). El tiu kapitalo 200 milionoj estas svedaj, la alia parto venis el diversaj landoj. La kapitalo de la tuta trusto estas sveda nur je 10%; do ni prave povas diri, ke la entrepreno estas sufiĉe... sennacieca. La trusto konsideras tion, en kiuj landoj la impostleĝoj estas plej favoraj. Tial parto de ĝia kapitalo estas en Holando en filio: Administratie Maatschappij Algemeene voor Nijverheidswaarden (Ĉenerala Admin. Societo por Alum.). Por eviti impostоn, oni anstataŭ ordinaraj akcioj emisias (eldonas) specon de obligacioj (angle: participating debentures). La kapitalismo ne havas patrolandon kaj nur unu dion: la profito. Jen tabelo de landoj kaj sumoj pruntedonitaj de la trusto kontraŭ rento kaj monopolo en la landoj dum 20 ĝis 50 jaroj:

Landoj	*Sumoj en milionoj*
Polio	dol. 6
Ekvatoro	„ 3
Hungario	„ 36
Latvio	„ 6
Litovio	„ 6
Jugoslavio	„ 22
Rumanio	„ 31
Francio	„ 75
Grekio	funto st. 1 (= ĉ. 4 dol.)
Germanio . . .	mk. g. 500 (= ĉ. 125 dol.)

Laŭ kontrakto kun la registaro de Peruo la trusto ricevas vendomonopolon kontraŭ pagsumo ĉiujara al la Perua ŝtatkaso de 200 000 funtoj sterl. (proks. 800 000 dol.), kiujn la registaro devas uzi por konstrui kanalojn por akvumi la kampojn. Peruo certe havas la plej karajn alumetojn, ĉar unu alumeto kostas tie duonan fenigon (= 1/8 cendo). Per tiu enmiksiĝo en la ŝtataj mastrumadoj la trusto fariĝis tre grava *politika* faktoro.

La ĉefkompanio en la trusto, Kreŭger & Tol, havas plurajn aliajn interesojn. Ĝi posedas kelkajn grandajn bankojn, gazetojn kaj multajn domojn en diversaj landoj. Dum la lasta tempo ĝi ankaŭ ekinteresiĝis pri ligno-industrio kaj aĉetis parton de norda Svedio, kie estas arbaroj kaj segejoj. Kun Finnlando ili pritraktas pri aĉeto de tieaj arbaroj kaj segejoj. En meza Svedio Kreŭger & Tol posedas ferminojn (Grengesberg) kaj fervojojn. Dum sepmonata striko (cetere sensukcesa), antaŭ unu jaro la laboro en la minoj ĉesis. Tiam la kompanio eksportis krudferon el minoj aĉetitaj en Norda Afriko!

Do, la organizo estas tiela, ke ekzistas ĉefa kompanio Kreŭger & Tol,

kiu havas multajn fili-entreprenojn. La Alumeta Trusto estas ĝia subtrusto. La pozicio de la trusto sur la akci-merkato estas forta. La tuta "fondborsa" (akcikomerca) valoro de la trusto estis en aprilo 1929: 2 404 000 000 kr. sv. (ĉ. 670 milionoj da dol.).

La nombro da alumetlaboristoj en 35 landoj estis en 1927 — 60 mil. La gelaboristoj ĉe alumetfabrikoj havas la plej mizerajn salajrojn: 1 ĝis 2 mil kronoj po jaro (= ĉ. 280 ĝis 560 dol.). La ĉefdirektoro Ivar Kreŭger havis en la lasta jaro enspezon de "nur" 2 milionoj da sv. kronoj (= proks. 560 000 dol.).

El gravaj landoj ekster la potenco de la trusto estas nur Sovetio. Ankaŭ tiun ŝtaton la alumetkapitalistoj klopodas venki, sed hodiaŭ estas neeble diri, ĉu Sovetio cedos antaŭ la alumetkapitalistoj aŭ ne.

Tiu granda entrepreno havas multon por instrui al ni laboristoj. La profituloj venkis la naciajn barojn. Ili ne havas patrolandon kaj estas sanga ironio, ke la proletoj eliras por mortigi unu la alian pro "patrolando", kiu ekzistas nur subjektive. Estas korŝire rigardi la bildon de proletoj intermilitantaj sub la devizo: "Ni ne volas esti ekspluatataj, elsuĉataj de l' 'eksterlandaj' kapitalistoj, sed nur de propralandaj!"

La ĉefdirektoro de la alumeta trusto, Ivar Kreŭger, fiere kaj mokridetante deklaris foje al intervjuanta jurnalisto: "Ni povas tute ignori la laboristajn sindikatojn. Ili signifas por ni neniom." Kial? — Ĉar la ligiloj inter diverslandaj proletoj estas tiom malfortaj. Striko de alumetlaboristoj en unu lando estas tute senefika. Ĉu estas maleble sekvi la ekzemplon de la kapitalistoj kaj konstrui niajn organizojn *sennaciece,* mondskale? Estas multaj baroj sur vojo al tiu unuigo. *Unu grava baro estas la diverslingveco.* La SAT-anoj renversis tiun baron kaj ilia organizsistemo montras la vojon. *Trelleborgano (7987).*

Aperis ĉe SAT-KOOPERATIVO
la belega fantazia romano
de A. Bogdanov

RUĜA STELO

kolektive el rusa lingvo tradukita sub redakto de N. Nekrasov k S. Rublov.

La antaŭenema, multflanke klerigita spirito de l' aŭtoro prezentas al ni ĝuigan legajon en romana formo agrable legeblan. Ni vojaĝas al Marso k lernas rigardi kun Marsan-okuloj la terajn okazojn. Multo pensigas nin en tiu libro.

Formato 12×18 cm. 168 paĝoj.
Prezo: **1.60 mk. g.** — **Tre leginda libro.**
Mendu tuj ĉe Administracio de SAT Colmstr. 1, Leipzig O 27, Germanio
Sovetianoj mendu rekte ĉe CK SEU, Poŝtkesto 630, Moskvo.

Resumoj el la libro "Standards" (Normoj)

(3-a daŭrigo. Vidu n-ojn 267/69)

Pri maŝinismo

Dübreŭj raportas, ke Ford inventis la "ĉen-laboron" (aŭ "ruband-laboron"), kiam li ekvidis la famajn bestbuĉejojn de Ĉikago.

Tie ĉeno ricevas porkojn, pendigitajn al ĝi per unu kruro, — unu porko ĉiudumetre sur la ĉeno. Kriegante kaj preterbalanciĝante antaŭ buĉisto superŝutita per sango, tiuj porkoj ricevas morton per tranĉilo. Mortante kun kriegoj kaj vojaĝante kap-malsupren laŭ la ĉeno ili verŝas sangon en kanaleton: vi manĝos kolbason. Oni sinsekve malfermas ilian vivantan porkan ventron, detranĉas pecon post peco porkan viandon, ĝis fine nur unu pork-kruro daŭrigas la ĉen-vojaĝon. Ĉiuj porkbuĉistaj laboroj plenumiĝas meĥanike, transportoj laŭpece aŭtomate. Kvankam post mortigo la porkaĵ-laboro estas pli pura, eĉ "apetitiga", vizito de tiuj buĉejoj ŝajnas esti bona vegetarana propagando.

Ford pensis: "Miaj aŭtoj naskiĝos renverse, kiel mortiĝas tiuj porkoj, laŭ ĉeno. Tie la porko preteriras de prilaboro al prilaboro, mortanta kaj tranĉata, — ĉe mi la aŭto-tranĉoj, la aŭto-eroj kuniĝos de laboro al laboro ĝis motorformo, muntkadroformo, kaleŝformo, 'vivanta' aŭtomobilo."

Tiel produkto fariĝis ĉe Ford, kaj jam multaj fabrikoj akceptis tiun sistemon. La transportilo estas foje ĉeno, ĉe kiu ĉen-laboranto alkroĉas eron prilaborotan, kaj tuj post la faro re-alkroĉas ĝin prilaborita, — foje "rubando" (ruliĝanta tapiŝo), sur kiu restas la maŝino, dum la laboristoj plenumas muntadon, — foje subtera transportilo, en kiun laboristoj ĵetas pretajn erojn unu post la alia.

Ekzemple Dübreŭj plenumis ĉe Ford munton de aŭto-haltigilo: li muntis *akson.* Li havis ĉiam en la poŝo de sia antaŭtuko sufiĉajn boltojn kaj disketojn. Apud la alia flanko de sur tapiŝo preterpasanta aŭto-kadro, pola laboristo samtempe muntis dekstran akson de l' haltigilo, dum Dübreŭj muntis la maldekstran akson. *Ĉiu el ambaŭ,* plenumante tiun aksomuntadon, marŝante apud la preterglitanta aŭto-kadro, rigardadis ankaŭ al la kamarado. La pli frue preta helpis la alian, se foje la alia prokrastiĝis ne tuj trovinte disketon en sia poŝo. Tiel ili evitis eniri la laborsektoron de la sekvanta taĉmento (angle "team"), kiu muntadis sekvantan eron de l' haltigilo.

Dübreŭj protestas, ke oni ne sufiĉe konsultas laboristojn, por decidi prirapido de tiuj moviĝantaj stabloj. En sia libro li ripetas tion ofte: *vi konsultu laboristojn,* ili ŝparos fortojn kaj vi ŝparos monon, — la plej sperta estro ne povas vidi nek inventi, kion facilege ekinventas laboranto en sia ĉiutaga laboro.

Sed Dübreŭj opinias, ke intelektuloj, kiuj "kuraĝe" eklaboris en modernaj fabrikoj por prijuĝi la laboron, ne taŭgas por tio: ĉio teruras ilin, ĉar ili neniam vivis, antaŭe, en laborejoj, ĉar ili kutimiĝis al la senbruo de oficejoj aŭ bibliotekoj.

Aludante pri tedo je tro simpla kaj ripetita laboro, Dübreŭj montras, ke ĉiu laboristo povas interesiĝi pri bona rezulto de la plej eta laboro. Eĉ ŝajne la plimulto da *usonaj* laboristoj tro tendencas endormiĝi en meĥanika laboro. Necesos trudi al ili ŝanĝojn, por eltiri ilin el la brutiĝo per ĉiam la sama laboro, defendi la homon en ili kontraŭ ili mem.

Dübreŭj ĝoje konstatas, ke industriraciigo (Telorismo) fine tiom anstataŭigas la homon per la maŝino, ke la "teruraj" laboroj malaperos. Ekzemple nun en lamenejoj, anstataŭ stari haŭtbruligita proksime al brulruĝa ŝtalo, anstataŭ tuŝi ĝin, danĝerige por si, per prenilegoj, la laboristo sidas en sufiĉe malproksima kaĝo, kontraŭ varmego protektata, kaj li direktas lamenilon per kelkaj komand-preniloj, kiel en aŭto li direktus rapidon kaj rekt-iron.

Permaŝina liberigo de l' homo: sed nun liberigo signifas tro ofte nur lokaŭton, senlaboriĝon, por laboristaro. *Necesas ŝanĝo de socisistemo samtempe kun ŝanĝo de produktsistemo,* opinias Dübreŭj.

Dübreŭj pravege kontraŭdiras la stultajn defendantojn de "bela manlaboro" kontraŭ maŝinproduktoj. Ne estas artaĵo ĉiu ero da manproduktado, li prave skribas. Eĉ en arto, kiu neos belecon de *vere talentaj* filmoj, grand-industriaj artaĵoj? Novajn artojn kreis industrio. Neniam "suferas" antaŭaj artoj per tio, kiam ili restas valoraj. Kiam maŝinoj ne sukcesas produkti tiom bone, kiom man-laboro, man-laborado ne malaperas. Nur stultuloj-akademianoj el reakciaj medioj, de l' vivo foriĝintaj, deziras konservi la *tutan estinton,* kiu entenas ankaŭ ilian soci-ordon, putrantan kaj falantan.

El verkoj de Miŝle (Michelet), fama franca verkisto-historiisto, Dübreŭj ĉerpas tre signifan pecon. Miŝle rakontas, kiel ĉirkaŭ la jaro 1842 teksindustrio, jus maŝiniĝita, suferis pro troproduktado. Kotonprezoj falis, faladis, ĝis ili atingis tridek centimojn. Sed subite, je tiu malalta prezo de 30 cm., la amasoj ekaĉetis.

"Oni vidis tiam (skribas Miŝle), kia potencega konsumanto estas la popolo, kiam ĝi ŝatas. Magazenoj malpleniĝis tuj. Maŝinoj re-eklaboris furioze, ka-

mentuboj fumon jetis. Revolucio estis tio en Francio, nerimarkita, sed granda; revolucio en malriĉo, subita plibeligo en malriĉa hejmo; korpotolaĵo, lit-tolaĵo, tablaj, fenestraj tukoj: plenaj hom-klasoj ekhavis tolaĵojn, kiuj neniam estis havintaj ilin jam de ekzisto de l' mondo..."

"Tiuj ŝanĝoj, ŝajne bagatelaj, prezentas grandan gravecon."

Dübreŭj rimarkas, ke faklaboristoj, eĉ ĉe Ford, devas esti tre lertaj metiistoj. Ili mankas, ĉiam ne estas sufiĉe nombraj kaj lertaj: do *manlaboro*, sperta laborado ne malaperas. La "belaj metioj" plimultiĝas samtempe kun la helpistoj "sen metio en la mano". Industrio inventis komercaĵojn, kiuj mirigus homojn de l' lasta jarcento, kaj inter tiuj produktoj, *artaĵojn*.

Ĉu manŝpinila laboro estis malpli tede unutona, ol nuna laboro de sama laboristo je kvincentspindela ŝpinmaŝino? Ĉu mansemado ne estas pli tede unutona ol maŝinsemado, kvankam mansemado estas tiom bela sur francaj poŝtmarkoj?

Pri ĉen-laboro kiel Ezopo pri lango, oni povas konkludi ĉion bonan kaj ĉion malbonan. Homoj utiligu ĝin homece: ĝi estas ilo, moderna ilo pli perfekta, en homaj manoj. Ĝi estas *estonto*. *Jief.*

(Daŭrigota)

Nur tiam vi rajtas paroli pri sukceso, kiam el via kurso rezultas aliĝoj por SAT kaj abonoj por "S-ulo".

EL SIBIRIO

Problemo pri granda norda vojo inter riveregoj de Sibirio (Objo, Enisejo) k Eŭropo per Nordpolusa maro estas brile solvita per helpo de modernaj glacirompantaj ŝipoj similaj al fama "Krasin". Nun oni povas facile veturi vaporŝipe el profundoj de Sibirio k eĉ el stepoj de Mongolio en Lon-

Karto de granda norda Ŝipvojo inter Eŭropo, Sibirio k Mongolio.

donon. Ĝis nun la vojo estis barata de grandaj ofte tute netraireblaj glacioj, kiuj amasiĝas en t. n. *Maro de Karo* (*Karo* estas rivero, kiu fluas de Uralmontaro k formas limon inter Eŭropo k Azio). Sed "Krasin" pruvis, ke bona glacirompanta ŝipo povas facile senglaciigi la vojon eĉ por grandaj ŝipkaravanoj. Komencante de la jaro 1920 regule ĉiujare al riveregoj Objo k Enisejo en julio-aŭgusto el Eŭropo venas ŝipkaravanoj kun diversaj varoj por Sibirio k Mongolio k forveturas reŝarĝitaj de sibiriaj lignoj k feloj. Post ĉirkaŭpolusa cirklo estas fonditaj *Nova Obj-haveno* k *Enisej-haveno* por marŝipoj. Tien ĉi venas riverŝipoj el arbar-oceano de Sibirio k eĉ el stepoj de Mongolio per riveroj *Selengo*, lago *Bajkal*, *Angaro*, *Enisejo*, per *Irtiŝ* k *Objo* k revenas reŝarĝitaj de eŭropaj varoj. En oktobro de nuna jaro *Krasin* jam finis sian 104-tagan laboron en glacioj de Nordpolusa maro k bone revenis Leningradon. Ĉiuj 130 ŝipanoj estas tute sanaj malgraŭ 3-monata peniga laboro k izoleco (klimato de Polusa maro estas mirinde saniga — Tie eĉ baniĝo en glacia akvo malofte kaŭzas malvarmumon). *Krasin* kondukis tra glacioj ĉ. 40 marŝipojn diversnaciajn k dum sia laboro vojiris ĉ. 18 000 metromilojn[1]. Per helpo de glitŝipo nordoriente de *Enisej-golfo* estas eltrovita grandaro da novaj insuloj.

7-a horzono, nordo.

Krjukov, Maks 79.

[1] Kilometrojn.

ABORTO KAJ STERILIGO EN DANUJO

D-ro J. H. Leunbach (15076)

(Fino)

Ĉiutage pligrandiĝas la nombro el tiuj, kiuj kvankam ne konsentante socialistajn ideojn aŭ nian programon por seksaj reformoj, tamen ĝenerale sin envicigas kun ni, kiam ni prezentas postulon pri forigo de la leĝaj punoj rilate al abortigo.

Kiam ni diskutas la problemon kun personoj, kiuj ne ĝin zorge studadis, ni ĉiam renkontas la kontraŭdiron: "Sed la abortigo signifas detruon de disvolviĝanta homa vivo, kaj tion ni neniam povos konsenti!"

Jen estas la fundamenta eraro, kiun ni renkontas, kiam ajn ni kontraŭas ian krimleĝon — la kredo, ke malaprobi la punon signifas aprobi la krimon.

Fojon post fojo ni renkontas ĉi tiun specon de kontraŭdiro ĉe homoj aliel bonintencaj: "Kiel vi povas instigi vin propagandi malvirton, inceston (sangadulton), adulton, kaj abortigon?"

Ĉe la granda plimulto ekzistas profunda, preskaŭ superstiĉa opinio, ke estas tiel konvene kiel juste, ke la mano de la leĝo trafu ĉiujn, kies agojn ni ne ŝatas. Mi kredas tion natura sekvo de la tuta psikologia fundamento, sur kiu staras la socia sento pri justo. Mia opinie la franca sociologo Durkheim kaj lia skolo meritas grandan laŭdon pro plia lumigo de ĉi tiu rilato. Kvankam la vidpunktoj kaj opinioj de Durkheim tute ne estas la samaj kiel niaj, tamen mi kredas, ke ĉi-rilate ni rajtas lin citi kiel aŭtoritatulon favoran al ni. Simile ni multon ŝuldas al Bertrand Rösl (Russell) pro lia laboro en ĉi tiu kampo. Kaj bonfeliĉe li apartenas al nia rondo.

Por ke ni povu kompreni, kial abortigo estas punata, ni devas unue kaj ĉefe klarigi al ni, kial entute la homoj punas unu la alian, kaj kial ili opinias la punon prudenta kaj justa?

Nuntempe la tendenco estas klopodo por starigi racian pravigon de la punoj. Tamen estas verŝajne, ke tute ne estis racia argumento, kiu instigis al la iniciata enkonduko de ĉi tiuj punkodoj.

Sendube estas tre feliĉa kaj laŭdinda stato, ke lastatempe oni provis starigi kriman leĝaron sur racia bazo, rilatigante ĝin al la bezonoj de la socio ktp. Kaj ĝuste ĉi tiu akceliĝanta tendenco al racia vidpunkto povas esperigi nin, ke ni povos ion atingi batalante kontraŭ postuloj de la punkodo.

Sufiĉa sciigo, pri kiom malmultan bonon kaj kiom multan malbonon povas produkti puna postulo, nepre influos ĉiujn personojn, kiuj entute kapablas pensadi kaj memstare juĝi. Verŝajne ni povus igi pli multajn homojn konfesi, ke se estus dezirinde instigi plimultiĝon de la loĝantaro en iu lando, tamen ne estas prava maniero tion efektivigi per punado de la virinoj, kiuj protestas kontraŭ naskado de nedezirataj infanoj. Oni devus instigi al la sanaj kaj kulture valoraj virinoj plimultigi la nombron da sanaj kaj kapablaj homoj kaj ilin rekte rekompenci pro ĉi tiu utila servo al la socio. Punado estas malbona kaj tro "facila" metodo.

Tial ekzistas espero, ke ni fine sukcesos akiri la subtenon de la plimulto de l' popolo, eĉ sub kapitalista reĝimo, por nuligi la punadon. Altgrade signifa mi taksas la fakton, ke ni povas montri la bonajn rezultojn efektive atingitajn en Sovetio.

Mi povas kredi, ke, ĝuste kiel okazas ĉe la movado por disvastigo de la ideoj de naskreguligo per kontraŭgravedigaĵoj, tiel ankaŭ ĉe la aborta demando, la kontraŭstaro malkreskos

EL HUNGARIO

Dum la 20-a jarcento bastonpunado en Horti-regno

Nun, kiam en Hungario la situacio estas tiom nekredeble terura, kiam la laboristaro malsatas kaj dekmiloj da senlaboruloj vagadas en la stratoj, la registaro ne sin okupas pri la ekonomia stato, sed prezentas proponon pri "pli amika kunigo" de la civitana kaj milittempa tribunalo.

Oni prezentas leĝproponon, laŭ kiu oficiroj havas la rajton uzi siajn armilojn kontraŭ civiluloj okaze de ofendiĝo en siaj honoroj. En tiu leĝprojekto — kiu certe estos akceptata, pri tio ja zorgas la faŝista diktatoreco — troviĝas ankaŭ paragrafo, kiu permesas kondamni junaĝulojn je morto okaze de "patriperfido aŭ malfidelo". Krome oni zorgas ankaŭ pri la internaj "malamikoj". Tiuj estas la komunistoj, kiuj jam foje "mizerigis la landon"... La leĝprojekto entenas, ke estu praktikota la puno per bastono pro neregulaĵoj. "Per tio estus evitota multe da *mortkondamnoj*". Nu, tiu bastonpuno estus preskaŭ tiom terura, kiel morto.

Sed alia, jam kelkjara leĝo postulas, ke ĉiu junulo de 14—21 jaroj devas partopreni la ekzercojn de la faŝista junularo. Se junulo mankas ĉe la ekzercoj, li estas kondamnata je monpuno aŭ karcero!

Alia famo travagas la landon. En la provincaj urbetoj, vilaĝoj oni varbas. Tion oni ne faras publike. La faŝista sistemo ne ĉiam aplikas la diktatorajn rimedojn. Ĉefe, en okazo, kiam la venkintaj ŝtatoj de la mondmilito kaj la idnacioj (Ĉeĥoslovakio, Jugoslavio ktp.) ne tre amike vidas tion. Do, plej rekomendinda estas en nia kara patrio, ke en la vilaĝoj oni komencas. Venas iun tagon ĝendarmoj en vilaĝajn domojn kaj registras la konvenajn personojn. Se iu estas eksterlande, tiam li devas reveturi. Multaj ne certaj pruvoj montras, ke en januaro (1930) tute publike por ĉiu deviga deklaro enarmeigos la vivdezirajn junulojn.

La kazerna situacio ankaŭ ne apartenas al la plej agrablaj aferoj. La soldatoj dum ses monatoj ne povas forlasi la kazernon. Estas apartaj publikaj restoracioj por soldatoj, en kiun civilulo ne povas eniri. Per ĉiaj rimedoj oni volas disigi la soldatojn de la laboristoj. La soldata servo aktuale estas trijara. Notinde estas ankoraŭ, ke la packontrakto permesas al Hungario armeon de 35 000 volontulaj soldatoj.

En la faŝista junularo, en la armeo oni volas faŝistigi la spiriton. Sed la revoluciaj manifestacioj, la malsatstriko montras, ke en Horti-banditio estos ankoraŭ nova marto[1]. *(8464)*

[1] En marto 1919 estis la komenciĝo de la prolet. diktatoreco.

PRI MIA LABORO

Porcelanpentradon vi imagas kiel artan interesan laboradon, ĉu ne? Inter la SAT-anoj certe malmultaj scias ion pri tiu laboro. Estante porcelanpentristo, mi do rakontu iom pri ĝi. En la urbo S e l b en Bavario (Sudgermanio), 14 000 loĝantoj, estas ĉ. 600 gelaboristoj en porcelanejoj; proksimume 450 el ili estas pentristoj. Ni laboras tage 8¾ horojn kaj sabate 4¼ h. Mia precipa tasko estas dekoracii hotelvazaron, kiu ornamas prefere usonan, italan, svisan, hispanan ktp. hoteltablojn. La vazaro portas kutime vinjetojn, rubandojn kaj liniojn diverskolorajn. Salajrataj ni estas laŭkvante.

Unu ekzemplo montru, kia faro estas necesa por akiri mezan salajron. Ekz. por teleroj kun surpentritaj rubandoj (larĝaj 4 mm.) kaj linio oni ricevas 3 fenigojn (0,01 dol. = 4 fenigoj) po peco. Sekve ĉ. 300 pecoj devas esti farataj ĉiutage. La telero estas metata sur rondirilon funkciigatan per la maldekstra mano; per la dekstra mano oni kondukas la penikon. Estas ankaŭ objektoj, da kiuj oni devas plenumi po horo almenaŭ 120 pecojn. Trifoje ĉiu peco trairas la manojn. Kalkulu mem, kiom ofte la manoj devas moviĝi dum unu minuto! Ĉu Telor- aŭ Ford-ismo povos rapidigi nian laborkapablon? Kvazaŭ vivanta maŝino dum tuta tago sidadas la pentristo. Por ke li estu ŝparema pri la materialo — farbo kaj oro — li devas aĉeti ĝin mem. Se li ne kapablas zorge disponi pri la materialo, li je salajrotago hejmen iras sen mono en la poŝo.

Per la sindikata salajrokontrakto estas fiksita minimuma salajro (0,79 mk. germ. po horo). Sed per tia pago oni povas "nek vivi nek malsatmorti". La laborprezoj kutime estas tre malakurate kalkulataj, kaj favoratoj, ricevantaj bone pagatan vazaron (inter kolegoj nomata "lardo") atingas altan pripagon, dum aliaj malgraŭ diligento kaj lerto povas perlabori nur malmulte.

La dekorado ankaŭ okazas per presado kaj per surglueblaj bildoj, sed tiun laboron prizorgas plej ofte laboristinoj. Ĉar la laboro de la pentristoj estas altgrade diferencigita, oni efektive ne estas pentristo en la senco de l' vorto, sed nur fabriklaboristo, ekspluatato de la kapitalistoj...

2419, S e l b.

---

jaron post jaro; kaj ke post nelonga tempo oni akceptos kiel normalan ne nur ĝeneralan scion pri naskreguligo, sed ankaŭ la mankon de punoj kontraŭ abortigo. Sendube la batalo daŭros ankoraŭ multajn jarojn, kaj antaŭ ol ni atingos la venkon, la vivo kaj bonstato de milionoj da virinoj estos endanĝerigitaj pro la malnova punkodo.

Ĉi tiun jaron (1929) en Danujo pluraj organizoj el laboristaj virinoj prezentis petskribon al la registaro. Kunsente kun ĉi tiu movado ni organizis kelkajn publikajn kunvenojn pri tiu temo. Tiuokaze la atento de la dana publiko estis direktata al la "Tutmonda Ligo por Seksaj Reformoj" per malferma parolado de Prof. Jörgensen, reprezentanta la ligon. Ĉi tiun paroladon oni presigis en "Social-Demokraten", la organo de la nuna registaro. Tie ĝi kaŭzis interesan diskutadon.

* * *

Fine nur kelkajn vortojn pri s t e r i l i g o : Miaopinie, la steriligo estas la plej bona kaj plej grava rimedo por praktiki niajn ideojn pri la eŭgeniko. Mi kredas, ke la plej bona metodo ebligonta la aplikon de l' eŭgeniko kiel praktikan politikon estas dissemado de informo al la tuta loĝantaro pere da lernejoj kaj aliel, kune kun senkosta provizo de l' eblo sin steriligi al ĉiu, kiu riskas vivigi infanojn denaske difektitajn. Sed pri la temo de steriligo, la plimulto de l' homoj aŭ havas tre malklarajn ideojn aŭ nenion scias. La reprodukta povo ŝajnas ŝarĝita per potenca t a b u o — ĝi estu neniel tuŝita! Kaj ĉio ĉi aplikiĝas ne malpli al la sinteno de la k u r a c i s t o j rilate al la demando.

Kiel ekzemplon, kiu ilustras mian ĵusan diron, mi menciu leĝon ĵus akceptitan de la dana parlamento, kiu rilatas la haveblon de steriligo. Ĝi estas la unua provo, kiun oni faris en Danujo por starigi leĝojn kun eŭgenika celo. La leĝo klare vidigas la timeman zorgon, kun kiu oni penas eviti ofendon kontraŭ la tabuo kuŝanta sur la reprodukta povo. Steriligon oni povas uzi nur en institutoj (por idiotoj, epilepsiuloj ktp.), kaj en ĉiu individua kazo la Ministro de Justo devas prikonsenti.

Paragrafo 5 de la leĝo estas rekta m a l p e r m e s o de steriligo, kiu ne estas konforma al la. leĝo kaj permeso de la Ministro de Justo. Ĉi tio signifas, ke se epilepsiulo aŭ alia herede afliktita persono laŭ propra volo estus steriligita de kuracisto, por ke li ne vivigu malsanajn infanojn, la kuracisto estos leĝe punebla.

Do, eĉ en nia kleriga epoko tia speco de mem-evidenta frenezo kaj atako kontraŭ persona libero estas ankoraŭ ebla, eĉ sen plej eta racia pravigo. La granda plimulto el kuracistoj kaj leĝistoj feliĉe konsentas rigardi ĉi tiun leĝon kiel grandan progreson, kiel leĝon, plenan je justo kaj racio. Nur la plej arogemaj reakciuloj kontraŭis la leĝon, kaj ili tion faris, ĉar ĝi kontraŭstaras la "dian ordonon" ktp.

Mi opinas tian leĝon rezulto de la jam menciita superstiĉo pri la povo de leĝa aŭtoritato aranĝi homajn aferojn. Kvazaŭ la ĝenerala sperto ne montrus, ke la postuloj de la leĝo ĉiam **sekvas**, kiel ia oficiala sankcio, kondiĉojn, jam antaŭe establitajn dum la kultura evoluado — spite, kaj ofte kontraŭe al la ekzistanta jurkodo!

Rilate al la eŭgeniko mi opinias ĉian leĝfaradon, tiel positivan kiel negativan, plejparte malutila kaj malhelpa al la progreso. La postulo, kiun ni devas fari, estas, k e n i r e s t u t u t e l i b e r a j j e a l t r u d o f l a n k e d e n i a j l e ĝ i s t o j.

NE SENDU TRO LONGAJN ARTIKOLOJN! VERKU KONCIZE!

SENNACIULA JUNULARA PAĜO

Sub kontrolo de Junulara Sekcio de SAT. — Redakcia adreso: A. SCHWARZ, Lerchenstrasse 14, Neckarsulm (Germ.)

GEKNABOJ RIBELAS

Sub la titolo "La moderna junularo" multaj gazetoj lastatempe indigne raportis pri infanribeloj en kinoj kaj similaj teatroj, kies malbonaj, ne laŭ anonco prezentaĵoj, malplaĉis al ili. Tiuj gazetnotoj, kiuj premisas, ke infano nur estu obeemega, senvola io, memorigas al mi travivaĵon el la "granda tempo".

Estis dum la milito 1914/18. Mi tiam vizitis la lernejon. Sed tiutempe ĉiu devis iel labori por la endanĝerigita "patrio". Do, veninte en lernejon, la instruisto forsendis min *aŭ* en la urbeton *aŭ* en arbaron, sur la kamparon. Jen ni kolektis kaj rabis ĉion ajn. Ĉiom por la "kara patrio". Pri malnovaj ĉapeloj, konserv-skatoloj, papero, libroj, ĉifonoj, ostoj, plumbo, latuno, fero, vitro k. a. ni petis en la domoj; "ĉiom por la patrio" estis la devizo. Folioj kaj floroj de rubusoj, fragoj, akileoj, plantagoj lancaj, tilioj krom multaj aliaj estis kolektataj por teaĵo. Urtikajn trunkojn ni vagone sendis al teksajfabrikoj. Tutajn arbarpartojn ni senfoliarumis, ĉar mankis nutraĵo por la ĉevaloj. Glanoj estis uzataj por kafo, kaj la etaj fagfruktoj estis multvaloraj, ĉar el ili oni produktis oleon.

Foje disfamiĝis, ke ni ricevus pantoflojn de la urba administracio kompense por nia diligenta kolektado. Estis ĝojiga sciiĝo, ĉar mankis ĉiuspecaj vestaĵoj. Ŝuoj konsistis tiutempe el ligna plando kaj "elpapera" ledo. Maldelikategaj ŝtrumpoj piketadis. Ĉifonaj pantalonoj kaj jakoj kovris terure malgrasajn infankorpojn. Posttagmeze kolektiĝis la geinfanaro sur la antaŭurbdoma foirplaco kaj atendis la distribuadon. Post ioma tempo kelkaj knaboj kiel "delegitaro" eniris la urbdomon por enketi, kiam komenciĝos la disdonado. La komunumzorgisto forpelis ilin malafable. Li neis la promeson pri la pantofloj. Kiam la delegitoj estis diskonigintaj la rezulton, tiam ekiĝis ega malkontento inter la geknaboj trompitaj. Krioj eklaŭtiĝis. La aro bruadis kaj postulis sian rajton. "Pantoflojn ni volas! Niajn pantoflojn ni volas!" Dum la tuta posttagmezo daŭris la manifestacio. La sola, pro la estanta milito, hejme restinta policisto vane provis forpeli la infanribelulojn. Lia bastono ne plu estis terura timigilo. Se iu roto el ni foje devige forkuris en apudstrateton, tiam ĝi revenis brue el alia strateto. Unueco nin igis fortaj, nevenkeblaj... Noktiĝis. Pro mallumo, malvarmo kaj malsato la geknaboj iris hejmen.

Alian tagon ĉiuj lernejoj estis vizititaj de la urbestro. Unuj ne perfidis la aliajn, ĉiuj ja partoprenis. Pro tiu solidareco la esploroj estis senfruktaj. Laŭ la konsilo de la urbestro oni eligis kelkajn jam konitajn "sentaŭgulojn" kaj enkarcerigis ilin dum ioma tempo. Tiel finiĝis la propantofla ribelo. La sukceso estis, ke, poste, sumo da mono estis disdonita inter la geknaboj.

La okazintaĵoj lasttempaj pruvas, samkiel tiu ekzemplo, ke ankaŭ la gejunuloj havas senton pri justeco. Ĉu estas pli bone silenti je fiagoj kaj mensogoj devenantaj de plenkreskuloj, kaj eble malpli frue defendi proprajn fifarojn argumentante, ke "tiel ĉiam estis"? Aŭ ĉu estas pli bone kuraĝe kontraŭbatali tiajn malindaĵojn, por ke ili formalaperu kaj regu vero kaj lojaleco?

Ekzistas alia mensogo ĉiujare ripetata: la Kristnask-fabelo. Laŭ la rakonto de niaj "geedukistoj", ĉiujare en decembro venas anĝelo senpere el la ĉielo kaj alportas abion kun brulantaj kandeloj, brilaj vitroglobetoj k. s. ornamaĵoj; sub ĝin ĝi metas donacojn: sabrojn, kaskojn, pafiletojn, plumbsoldatojn, idiotigajn, bigotajn librojn. Kaj pro tio ni pie danku?

Tiu stultiga aranĝo ankaŭ estas observata en nia, en la laborista klaso. Kaj se niaj edukistoj scias neniom alian krom imitado de eklezia kaj burĝa kutimo, tiam ni geknaboj, ribelu kontraŭ tiun staton kaj rifuzu ĝin partopreni. La trompa ŝajnbrilo estas netaŭga por proleta junularo. Ni deziras aŭdi la veron. Tial for tiujn mistifikojn! *A. S. (10 580).*

KIEL ONI POVAS FONDI JUNULARGRUPON?

Laŭ mia opinio tiele: Dum la komenco oni aranĝu, se eble, paroladon kune kun lumbild-prezentado, aŭ nur simplan paroladon. La lumbild-parolado laŭeble temu pri jeno: "Migri en la naturo" aŭ "Vojaĝoj persone spertitaj" k. s. La parolado eble traktu la vivon kaj la movadon de l' junularo. Kion poste fari? Oni tiam povas aranĝi kant-, leg-, parolad-, elparol- kaj demand-vesperojn laŭ proleta senco. Interesaj, por la paroladvesperoj, estas temoj: "La junularo je la servo de l' proletaro. La neceso de la sindikato. La neceso de la lab. gimn. kaj sport-asocio. Junularo kaj politiko. Junularo kaj diversaj partioj. Naturbeleco. Organizaj demandoj. Fine, la plej grava por junularo demando: La seksa vivo." Ankaŭ oni povas aranĝi komunum-estrarajn kunsidojn, parlamentajn kunsidojn, regno- kaj land-skale (imite): ĉion je la senco al socialismo. Se nun la grupanoj estos sufiĉe perfektaj, ili aranĝos publikajn varbvesperojn. Nun ankoraŭ ion! Necesas atenti pri vigla korespondado kun eksterlandaj Gek-doj, por ke la tutmonda laboristaro estu interligita. En tiu senco, antaŭen ĉiam! Malantaŭen neniam! Al la socialismo por la libereco de l' proletaro! *E. Kunze (13 285).*

Gek-doj, ni ankoraŭ atendas skizojn por la bildkapo de nia "J. P." D. K.

GEK-DOJ, NI KANTU!

Sunradioj penetras tra la densa foliaro, dancas ĉarme en la vizaĝoj de l' entuziasmaj kantuloj, saltetas sur la kordoj de la muzikiloj kaj ornamas per sia brilo la ritmajn melodiojn, kiuj nun sonas de la lipoj de kantemaj sennaciuloj. —

Kelkajn profunde sennaciecajn horojn ni travivis dum komuna kantado en la ĝardeno de la Leipzig-a popoldomo. Kiu K-do, partopreninta ĉi tiun kantadon dum nia 9-a, ne volonte rememoras tion? Sonis batalkantoj, ili, la plej bonaj atestantoj de l' proleta animstato, allogis pli kaj pli da Gek-doj, kaj granda estis la aro. kiam la fino de l' franca revolucia kanto, sama al flamo de granda fajro, kvazaŭ ĵuro, sonis tra la ĝardeno:

"— Por la agad' kaj la raci'
Stariĝu ni! Revoluci."

Tamen ni ne rajtas esti kontentaj pri tio, ni devas atenti la fakton, ke nur "Fratoj al sun'" estis kantata parkere. De "La Internacio" la plej multaj ankaŭ nur scipovis 1 aŭ 2 strofojn. Tiu manko je parkera scio de kantoj montriĝis dum nia marŝo al la Regna Juĝejo: nur "Fratoj al sun'" kaj "La Internacio" estis kantataj. Preskaŭ sama estis la marŝo de la sportuloj al la laborista sportlernejo. Kaj kiu K-do je la fino de la kongreso dum la kantado de "La Internacio" ne rimarkis, ke ĝi ne estas konata sufiĉe: nur 2 strofoj estis kantataj. Ĉu ne ĉiuj 6 estas kantindaj?

Gek-doj, ni komencu zorgi, ke estontaj renkontiĝoj estu pli bonaj ĉirilate. Sed ĉar ekzistas tre multaj kantoj kaj ĉar estus senvalora, se la Gek-doj en diversaj regionoj lernus diversajn kantojn, pro tio mi proponas, ke ni oficialigu la lernendajn kantojn en nia "J. P."

Sufiĉe riĉa estas la enhavo de nia "Proletaria Kantaro", kaj ĝin ni prenu kiel fundamenton; ĉiu grupo havigu al si tiun ĉi kantaron. Por ĉiu kanto estas aldonitaj la notoj, do ni tre bone povas lerni laŭ ĝi. Gek-doj, mi jam

DISKUTEJO

Burĝa spirito

Kun indigno mi legis la artikolon de K-do Barmin pri nudkulturo en n-o 264 de "S-ulo". K-do B. per ĝi okulfrape demonstris, ke lia menso ne kapablas memstare pensi, sed nur povas maĉi burĝajn ideojn. Tamen ne la bedaŭrinda, kompreneble, fakto de nepenskapablo ĉe K-do Barmin indignigis min, sed ke la valora spaco en nia organo estis uzita por burĝa maĉado. Tial mi sentas min devigata kapti la plumon k skribi kelkajn refutojn kontraŭ supre menciita artikolo.

Pravas K-do 8194, kiam li diras, ke la proletaro devas prijuĝi ĉiun problemon laŭ mezuro de ĝia racieco, de ĝia utilo por ni, forlasante ĉiujn burĝajn antaŭjuĝojn, se eĉ ili estis kulturitaj dum jarcentoj. Tion ne faris K-do B., preferinte marŝi laŭ kutima vojeto, ellaborita de pastraĉoj kaj iliaj amikojburĝoj.

Ni rememoru, ĉu ĉiam estis konsiderata elmontrado de nuda korpo kiel maldecajo. La antikvaj popoloj ne havis tian opinion. Ili ŝatis la homan korpon k sciis kulturi ĝin k ĝui ĝian belon. Ĝis nun multaj popoloj, kiujn ne tiom profunde tuŝis falsa burĝa moralo k "kulturo", ne timas nudan korpon k ne estas pro tio pli malĉastaj ol superaj tavoloj de hipokrita burĝa klaso. Ekzemplon oni povas preni de rusaj vilaĝanoj, kiuj ĝis nun ofte sin banas kune, k ne opinias tion malĉastajo. La honto montri sian korpon ne estas ennaskita al infanoj. Nur plenaĝuloj per sia falsa edukado inokulas iom post iom tiun senton al infano.

Ni ŝuldas naskiĝon de malamo k malestimo por nuda korpo al kristanismo. Ĉi tiu opiniis homan korpon kreaĵo de l' diablo k proponis al siaj adeptoj ĉiel malzorgi pri ĝi, malestimi ĝin, glorante samtempe la spiriton, animon. Ĝi ekstermis la antikvan ĝojon pri ĉio natura k anstataŭigis ĝin per asketismo. Sed samgrade kiel homoj malproksimiĝis de naturo, ĉe ili kreskis nenatura hipokrita voluptemo k malĉastemo. Ekstere ili ŝajnigis sin piaj k ĉastaj, sed interne ili fariĝis plenaj da malpuro k kutimis fari siajn maldecajn agojn post la ŝirmo de ekstera bono. Natura homa sento, opiniata peka k malpermesita, pro tio ricevis nur puŝon por disvolviĝi k atingi nenormalajn dimensiojn. Ni devas konfesi, ke la eklezia edukado ne restis senfrukta. Eĉ ĝis nun multaj, kiuj forlasis dion, ne kuraĝas forlasi kristanan moralon. Brila ekzemplo estas K-do Barmin. Sub liaj diroj ne rezignus subskribi ĉiu pastro. Bona argumento, ke K-do B. elektis malĝustan vojon, ĉar ne povas komune marŝi proleto kun pastro.

Nun, kiam la religio perdas iom post iom sian potencon, renaskiĝis amo al naturo k homa korpo. Sporto estas tiom disvolviĝinta, kiom oni eĉ ne povis imagi antaŭ dudek jaroj. Oni anstataŭigis iamajn sport- k bankostumojn per pli raciaj, k kiam oni volas fari ankoraŭ unu paŝon por pli alproksimiĝi al naturo — sin bani en akvo, aero k suno sen iaj kostumoj, venas filistroj, similaj al K-do Barmin k diras: "Atentu, vi forgesis figfolieton!" Sed, ĉu ni scias, kiu pendigis tiujn folietojn sur la antikvajn statuojn? Estis la romaj kristanaj pastroj, kiuj hontis vidi homon tia, kia ĝi estas efektive. Ĉu vi scias, K-do Barmin, kial, laŭ via esprimo, ĉiu 5-jara bubo scias, kio estas sub figa folieto, k kial li malpure ridetas vidante ĝin? Ĉar per falsa edukado, per intenca kaŝado de naturo, vi incitis, pli frue ol necesas, la seksajn sentojn de malgranda bubo. La moderna pedagogio nerefuteble pruvis, kiom maltrafa, kiom danĝera estas tiu ĉi kaŝemo de seksaj problemoj antaŭ infano. Vi hontas montri al infano nudan korpon, ĉar ĝi estas "malĉasta" k vi lasas infanon trovi propran vojon por konatiĝi kun seksaj problemoj. Kaj li trovas ĝin memstare, pro tio ĉe li kreskas jam en infanaĝo voluptemo, pro tio li ofte venas al seksaj nenormalajoj.

Burĝa moralo estas hipokrita, kiel la tuta burĝa socio. Por proletaro nur "higienaj ordonoj konsistigas la tutan moralon". La vesto devas nin kovri de malvarmo k troa varmo. Ni povas kuraĝi forlasi ĝin, kiam ĝi ne estas necesa, ĉar ni ne atentas la falsan pastraĉan moralon. Ni povas ĝui belon de homa korpo, sen tiu voluptemo, kun kiu pastroj rigardas malpermesitan frukton, virinon. Evidente K-do Barmin, kune kun pastroj, nur volupteme povas rigardi virinon k opinias, ke ĉiuj homoj estas la samaj. Burĝa kulturo edukis tiun voluptemon. De unu flanko ĝi kiel eble plej kovris la korpon, de alia en kabaredoj ĝi prezentis incite vestitajn duonnudajn virinojn. K-do B. ankaŭ timas, ke iu viro povus tuŝi lian edzinon. Ho, kia aroganto! Ĉu vi same indignas, kiam iu viro tuŝas vian edzinon, premante ŝian manon ĉe adiaŭo? En K-do Barmin forte loĝas burĝa spirito. Ĝis nun li kutimis opinii virinon aĵo. Lia edzino estas *lia* propraĵo, *lia* objekto. Neniu rajtas rigardi ŝin, neniu rajtas premi ŝian manon! Bela bildo, taŭga por mezepoko.

Do estas klara la konkludo. Proletoj povas ne timi burĝan moralon, proletoj povas praktiki nudismon, ĉar ĝi estas utila por sano, ĉar ĝi servas por trafa edukado de infanoj. Kion ajn diru pastroj k iliaj adorantoj, ni povas ne timi iliajn mokojn. Iliaj mokoj estas timigaj nur por K-do Barmin, ĉar, evidente, opinio de burĝemaj filistroj estas tre valora por li. Kial do K-do B. ne forlasis ĝis nun esperanton? Ĉu malmulte da mokoj ĝi elvokas? Ĉiu nova invento, ĉiu nova ideo produktas furiozan bojadon de filistroj. Se oni atentus ĉiujn mokojn, la progreso jam delonge haltus.

Okazis miskompreno rilate al SAT k nudkulturo. Kompreneble, neniu volas al SAT-anoj trudi devon propagandi nudismon. Ĝi estas tasko de specialaj sportaj k naturamikaj societoj. Sed K-dino 2055 estis prava, kiam ŝi turnis sin kun propagando de nudismo al SAT-anoj, ĉar ŝi opiniis ilin progresemaj k ne supozis, ke inter ili estas tiaj uloj, kiuj spite tio ke ili estas "fizkulturistoj", spite tio, ke ili loĝas 12 jarojn en proleta ŝtato, sukcesis konservi netuŝite pastran ideologion en sia cerbo. *(641)*

Red. noto: Ni ricevis abunde materialon pri tiu temo. En venonta n-o ni enmetos resumon k fermos la debaton.

---

volas proponi al vi, ke vi lernu de "La Internacio" ĉiujn 6 strofojn, plie mi proponas la kantojn n-o 5 kaj 14. Ambaŭ kantoj estas bontekstaj kaj havas belajn melodiojn, sekve estas vere kantindaj. Mi ne sole volas proponi ĉiujn kantojn: mi esperas, ke vi plej baldaŭ sendos viajn proponojn al la Sekciestro.

Gek-doj, ne nur inter ni gejunuloj ni lernigu la kantojn, instigu ĉiujn gegrupanojn, ke ili kunkantu. Se ni komence kaj fine de l' grupvesperoj kantos nur unu kanton, tiam baldaŭ ni jam scipovos kelkajn kantojn, kaj ni samtempe interkonatiĝos kun la flamoj de l' proleta ribelemo. Mi finas per vortoj jam skribitaj rilate al la enhavo de nia "Prol. Kantaro": "... kantante tiujn elkorajn kriojn de proletaro el tuta mondo en nia unueca lingvo, ni fortikigos senton de solidareco, senton de kunuleco, de sennacieco." D. K.

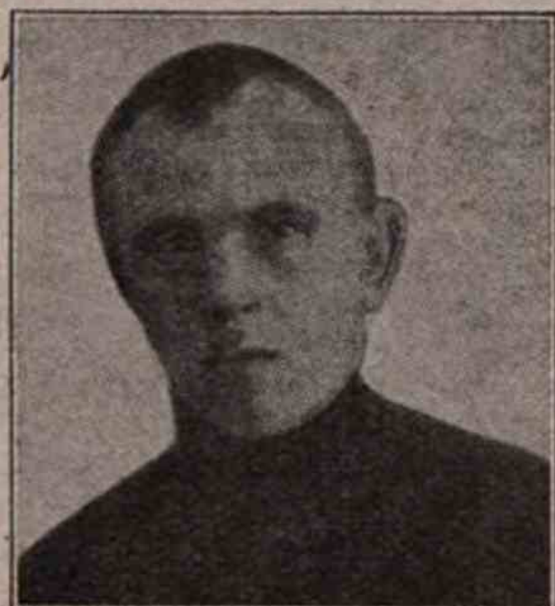
Pri vegetara manĝaĵo

En la momento, kiam mi trovas en "S-ulo" (n-o 266, pĝ. 68) la artikolon "Nia gazeto estu ĉiam klasbatala" de K-do 10 380, en kiu vegetarismo estas titolata "burĝa, pacifista", ... ĝuste antaŭ mi atendas tia nepre manĝenda manĝajaĉo, kiun nur manĝas brutaro! Ĉu mi ankaŭ intencas malhelpi klasbatalon proletan, kiam mi manĝos ĝin? Ja mi ne partoprenis Leipzigan vegetaranan fakkunsidon, ne estas ano al iu vegetara societo, tamen mi deziras kelkiam legi pri ĝi "science verkitajn artikolojn"... kvankam tia manĝaĵo nur estas por brutaro. Aldone: K-do 10 380 prenu bonan aŭ malbonan viandon k ĵetu ĝin al

"UZVIJŜŜA"

Blankrusia literatur-arta unio

En majo 1929 okazis 3-jara jubileo depost la fondiĝo de l' Blankrusia literatur-arta unio "Uzvijŝŝa" (= "Monteto"). La kreo de tiu unio siatempe ekŝancelis la blankrusian literaturan vivon. La "Monteto" unuigas plej bonajn fortojn de l' juna blankrusia literaturo.

Krapiva — (Urtiko)
Blankrusa satiristo

Uladzimiro Dubboŭka kaj Jazep Puŝĉa estas la kreantoj de l' nuntempa blankrusia poezio. Ili per sia arta talento sukcesis suprenlevi la blankrusian lirikon tiel, ke ĝi jam plu ne havas mallarĝan nacian signifon.

Ilia kanto plena de senkompara sincereco, tute responda al granda konstrua epoko de socialismo, — sonas belsone, viglahumore kaj ide-enhave. La postrevolucia blankrusia literaturo eniris sur la tutmondan literaturan kampon. La membroj de "Uzvijŝŝa" helpis al tiu elpaŝo.

Krom supronomitaj lirikaj poetoj, ankaŭ kelkaj aliaj originalaj, memstaraj poetoj partoprenas tiun union: inter ili P. Glebka, M. Lujanin, S. Dorojni, T. Klaŝtorni, N. Jilka. Jen estas tiu literatura grupeto, kiu seninterrompe kaj sukcese atakas la artajn poziciojn venkante ilin sub la standardoj de "Monteto".

La unuaj jaroj de liberiĝo de multcentjara premo, kiel nacia tiel ankaŭ socia, — jaroj de plena reviviĝo de la lando sub la gvidado de l' komunista partio — tre helpis al la disvolvo de lirika poezio. Vere la unua dekjaro de l' Blankrusia Respubliko estas plej riĉa je lirika verkado. La verkoj "Rondoj", "Nala", "Ploro de fulmotondro", "Branislava" — de Duboŭka kaj "Ombro de konsulo", "Kanto de l' milito", "Leteroj" de Puŝĉa — restas ne mortontaj perloj de poezio.

La disvolviĝo de l' arta prozo en Blankrusio iris per alia vojo. Ĝi ne havis antaŭulojn antaŭrevoluciajn — ĝi nur nun naskiĝas. Blankrusia romano aĝas nur ne pli ol 10 jarojn. La literatura unio "M." en tiu branĉo de literaturo kolektis ankaŭ sufiĉe fortajn personecojn. Kuzjma Ĉorni estis unu el la unuaj verkistoj. Lia romano "Tero", laŭ profundo de l' problemoj, laŭ arta valoro — estas la plej bona en Blankrusia literaturo. Verkoj de l' sama verkisto: "Fratino", "Vento kaj polvo", kaj vico da rakontoj, noveloj k. a. ankaŭ okupas distingan lokon en nia literaturo.

Dum trijara ekzisto de l' unio ĝi sukcesis elvenigi junajn verkistojn el inter vialĝanoj, kiel Lukaŝ Kaluga, Ŝaŝaleviĉ (dramo) lak Mrij (humoro kaj satiro). "Monteto" havas en siaj vicoj la preskaŭ solan kaj plej bonan satiriston en Blankrusio: Krapiva (Urtiko). Li per siaj satiroj "urtikas" mankojn, burokratismon, religion, burĝajn servantojn k. a.

Inter la kritikistoj necesas noti Adam Babareka kaj junajn F. Kupceviĉ kaj A. Adamoviĉ, kiuj okupis specialan lokon en Blankrusia literaturo. Unuigitaj literaturistoj laboras por kreado de nova, responda al la epoko literaturo. Ne per senfundaj, individuaj serĉadoj de vojoj por disvolvo de sia literaturo — "nacia laŭ formo kaj internacia laŭ enhavo" — sed per kolektiva laboro kaj serĉado de vojoj antaŭeniras "Monteto". Ĝi celas ĉiurimedan plibonigon de l' literatura formo, ĝian unuecon kaj respondecon pri l' enhavo: Verkistoj de "M." konsideras kiel plej veran direkton por disvolvo de literaturo ĝian kreo-konstruan direkton.

Per la faktoj de sia verkado kaj sukcesoj ĉe la legantaro "Monteto" kreas novan en Blankrusio literaturan skolon. Ĝi aperigas samtitolan ĵurnalon, en kiu aperas la verkoj de l' grupanoj.

Ladamirski, Minsk.
(Speciale verkita por "S-ulo".)

---

hundo: se la hundo ne manĝos ĝin, donu ĝin al porko aŭ al kokoj ktp.... ili manĝos ĝin! Ĉu la vegetaĵoj estas nur por brutaro? Kiel kasisto de politika partio mi venis foje al prol. familio, kie la edzo sidis letargie apud forno k plendis al mi pri malsano, nomis la kuraciston simio, ĉar li malpermesis al li manĝi viandon, fumi, trinki alkoholaĵojn. Li asertis, ke per tia nutraĵo oni nek povas vivi nek labori. Mi klarigis al li, ke mi pli frue vivis kiel li, sed nun vivas, kiel la kuracisto konsilis al mi. Multaj malsanoj estas forigeblaj nur per vegetaja manĝado. Precipe inter laboristoj kun malbonaj laboroj, multaj restus pli sanaj, tute ne manĝante viandaĵojn. Ofte ili tro malfrue ekkonas tion k suferadas dumvive. Mi opinias, ke "vegetarismo" ankaŭ estas kulturakiro por "ni". Ĝi ankaŭ estas — raciigo, ĉar la karno manĝata de ni kiel viando plejparte estas nutrata per vegetaĵoj. Racie ni povus tuj manĝi la vegetaĵojn por esti pli sanaj. Ne malutilas paroli pri tio en "S-ulo": neniu SAT-ano pro tio forgesos aŭ foriĝos de klasbatalo. Mia voko estas: ni kleriĝu pri "manĝado de brutaro" anstataŭ resti en bruta letargio.

7658 (Aŭstrio).

Ni ricevis jenan leteron:

"K-do, mi legis en "S-ulo" kelkajn informojn pri la atako de Ĉinio kontraŭ USSR. Vi certe scias, ke la opinioj pri tiu ĉi temo estas malsamaj. Persone, mi pensas, ke la ekspluatado per la rusoj de la ĉinia orienta fervojo estas fakto de rusa imperialismo.

Por ke "S-ulo" restu supertendenca, mi petas vin, aŭ malfermi diskuton en la gazeto koncerne tiun ĉi gravan aferon, aŭ ĉesi publikigi la sovetiajn erarigajn propagandajn artikolojn.

Sennaciece
Bureau (8555)."

Estas ja konate, ke en diversaj komunist-opoziciaj rondoj regas "herezaj" opinioj pri tiu demando. Antaŭ ol decidi pri ĝia ne- aŭ diskuteblo en "S-ulo", ni ŝatus ekscii pri la opinio de niaj legantoj. Ĉu la nuna atmosfero en SAT-anio permesas diskutadon, aŭ ĉu preferinda estas silentado? Skribu! *E. L.*

La Povo de la Lingvo

La animo de nacio, la sekreto de ĝia esteco k de ĝia konscienco kuŝas multrilate en la lingvo, nemateria ligilo, diskreta unuecigilo, ĉiopova. La lingvo faras la nacion. Ĉu ne estas implikita en la lingvo la nacia filozofio, kiu, elmontrante la profundajn ecojn de la raso, preparas la asimiliĝon de la fremduloj? Paroli lingvon (nacian, trad.), ĉu tio ne estas jam agi naciece aŭ esti sur la vojo al tio? Iu lingva kolektivo fondiĝas nature en ĉiu individuo sur identa maniero koncepti, k, iagrade, eksenti la fundamentajn fenomenojn de la vivo. La lingvo estas la spegulo k la altirilo de tiu vivema animo.[1]

R. Johane (Johannet) en: La principo pri la naciecoj.

*

Alprenante novan lingvon oni per tio perdas sian naciecon.

J. G. Bluntŝli (Bluntschli).

*

La unueco de civilizo tendencas postuli lingvan unuecon. Ĉiam la lingvoj diferenciĝis, kiam rompiĝis la civilizunueco; ili tendencis unuiĝi, kiam sama civilizo etendiĝis . . .

. . . Lingvo de civilizo estas ju malpli kapabla aliiĝi, des pli ĝi servas al pli granda nombro da homoj, disaj sur pli vasta areo k pli sendependaj unuj de la aliaj.

A. Meje (Meillet).

*

La lernado de lingvoj, eĉ limita je la lingvoj la plej necesaj, postulas de la kulturita junularo tre grandan penadon, kiu parte povus esti pli bone utiligata.

A. Meje.

*

Nur artefarita lingvo povas doni al la internaciaj rilatoj la praktikan k simplan ilon, kiu mankas al ili.

A. Meje, profesoro ĉe la Pariza Universitato. (El La lingvoj en la Nova Eŭropo.)

Kolektis k tradukis Herezulo.

[1] Se pravas la aŭtoro (reakciulo), oni simile povas diri: paroli sennaciecan lingvon, tio estas jam agi sennaciece.

N-o 10 — 4-a jaro . Gvidanto k kompilanto: O. BÄSSLER, Ebermayer-Str. 8, I, Leipzig C 1 (Germ.) 5. Decembro 1929

EL ESPERANTIO

Ni pli intensigu la laboron!

Kvankam nur pasis du monatoj, depost kiam la raportoj de Esperanto-Servo aperas en "S-ulo", certe la interesuloj jam havas ioman perspektivon pri eventualaj mankoj en nia laboro. Por pli sukcesa laboro, ni petas la Gek-dojn, sincere esprimi opiniojn pri tiu paĝo, kies ekstrakton ni presigus okaze k laŭnecese sur tiu paĝo. Nur kolektiva k malkaŝe kritikema kunagado alportos deziritajn fruktojn.

Pri organizaj aferoj plia babilado ne multe utilus, ni nur denove atentigas vin, legi koncernajn niajn rimarkojn sur la unuaj paĝoj, do de komenco de oktobro k. j.

Lokaj k regionaj gazetservantoj! Preparu la raportliston pri la sukcesoj dum la kuranta kvaronjaro. Sur la raportlisto nur estu jenaj du rubrikoj: 1. n-oj de raportoj, kiuj estis presitaj nacilingve en iu gazeto aŭ ĵurnalo; 2. nombro de gazetoj k ĵurnaloj, enhavintaj koncernan raporton. Ĉiuj pliaj rimarkoj estas nenecesaj. La raportfolioj estas forsendendaj al ni en la unuaj tagoj de januaro k samtempe anoncu al ni denove vian nunan adreson k ev. deziritan pseŭdonimon.

Sendu nur plej taŭgajn raportojn, evitu teoriaĵojn sed nur simple skribu pri faktoj. Kompletigojn la tradukantoj mem povas aldoni. Ni do atendas vian aktivan kunlaboron!

Centrejo de Esperanto-Servo.

EL ESTONIO

La morto en la kolonio de suĉ-infanoj

(Esperanto-Servo.) Je la nomo de la Estonia Socialista Partio oni komunikis en la estonia parlamento komence de novembro: En la kolonio por suĉinfanoj, kiu apartenas al la ministrejo por sociaj aferoj, furiozas jam depost 16. septembro morbil-epidemio. Ĉar oni ne izoligas la malsanulojn, la epidemio ĉiam pli kreskas k naskas ankaŭ aliajn malsanojn. Jam tre multajn infanojn trafis difterito, bronkito, cerbinflamo, ventraj malsanoj k. a. Kaŭze de nesufiĉa flegado dum oktobro mortis 24 infanoj. En la kolonio estas 121 infanoj k de ili estas malsanaj 91, multaj tre grave. Verŝajne tre multaj ankoraŭ mortos. En la kolonio estas nur du kuracistoj, kiuj krom sia kuracista laboro ankaŭ devas fari mastrumajn laborojn. Kvankam la ministro vidas la situacion, li nenion faras, por malhelpi pluan mortiĝon de infanoj. *N. R., Pärnu.*

Religiulo prenis koruptaĵojn

(Esperanto-Servo.) En Estonio estas nun tre aktualaj la aferoj koncerne religia urb-estrarano en Tallinn (ĉefurbo de Estonio). Tiu reprezentanto de la religia partio en la urba estraro, s-ro Paimal, estas tre vigla preĝulo k "ideala" kristano. Sed nun, unu monaton antaŭ la nova baloto, malkovriĝis, ke s-ro Paimal dum sia tuta ofictempo prenis de homoj koruptmonon, de kelkaj eĉ pli ol 1000 est. kr. (1 est. kr. = 1,1 mk. g.). Li eĉ postulis koruptmonon de vendistoj, klozetpurigistoj ktp. Tiu "modela" urbestrarano nun estas malliberigita. Okazis ankaŭ foje, ke li ne kuraĝis postuli koruptmonon por si mem, sed postulis ĝin por la religia partio. Kompreneble tiu mono restis en lia propra poŝo. — Kristana moralo . .. ! *N. R., Pärnu.*

EL RUMANIO

Soldatoj kontraŭ revolucia manifestacio

(Esperanto-Servo.) Jam semajnojn antaŭ la 7-a de novembro ĉiuj urbaj k komunumaj sidejoj de la polico k siguranco estis sciigitaj pri tiu granda tago. Sur la stratoj, k precipe en laboristaj kvartaloj, vidiĝis ĉiam pli da bone armitaj soldatoj k policgardistoj. La stratoj antaŭ grandaj fabrikoj estis tute okupitaj de soldatoj k policistoj. Kvankam la "demokrata" k ĉion promesanta Maniu-registaro ĉiurimede provis malsukcesigi la manifestacion, ĉi-foje ĝi tre eraris; per malpermesoj k teroro oni ne povas simple neniigi la revolucian laboristmovadon. En la stratoj de la ĉefurbo Bukarest manifestaciis kelkaj cent komunistoj, precipe junkomunistoj, sub ruĝaj standardoj. La policistoj sole ne sukcesis disigi la manifestantojn, do oni petis helpon de soldatoj. Sed ankaŭ ili nur kun peno sukcesis, disigi la amasojn. Spite ĉio la komunista partio ĉiam pli fortiĝas, por sukcesa batalo kontraŭ kapitalismo k kontraŭ la aktiviĝema faŝismo. *15 080, Arad.*

EL IRLANDO

Senlaborularo de Dublin scipovas batali

(Esperanto-Servo.) Mil senlaboruloj de Dublin, gvidataj de la London-a K-do Bob Lovell, marŝis al la "Dail" (parlamentejo) por prezenti diversajn postulojn al la prezidanto Cosgrave. Ili trovis la parlamentejon ĉirkaŭita de armitaj policanoj, kiuj ordonis, ke la senlaboruloj sin tenu malproksime. Sed tiuj trarompis la vicojn policanajn, uzantaj ion ajn troveblan kiel armilojn, ekz. lignajn afiŝ-apogilojn . . . Bob Lovell, pro piedfrapo en la stomakon k genuon, svenis. Sed alia k pli granda manifestacio estas jam aranĝita, helpota de alia London-ano, K-do Hannington, kiu jam havis multe da sperto ĉe la senlaborularo. *E. K. L.*

EL POLIO

En Polio oni fermas profesiajn unuiĝojn

(Esperanto-Servo.) Iun vesperon en oktobro venis al la komercunuiĝo en Lodz grupo de politikaj fiagentoj kun policistoj, k sen iaj motivoj ili traserĉis la geĉeestantojn. La nemembrojn de la unuiĝo la policistoj post traserĉo liberigis, sed la membrojn ili tenis ĝis la 2-a nokte, ĉar ili traserĉis la tutan oficejon (la komercunuiĝo havas tre grandan oficejon). Kvankam ili nenion trovis, nek en la oficejo, nek ĉe la ĉeestantoj, la police fermis la oficejon k arestis 3 K-dinojn. Semajnon poste, kiam la tajlora unuiĝo okazigis kunvenon de strikantaj getajloroj, la politikaj fiagentoj kune kun policistoj, kun revolveroj en la manoj, kiel bestoj atakis la kunvenejon. Ankaŭ tie sen iaj motivoj ili traserĉis la ĉeestantojn, kiuj dum la tuta daŭro de traserĉado, kiu daŭris kelkajn horojn, devis teni la manojn supren. Nenion trovinte, ili liberigis ĉiujn, sed . . . fermis la unuiĝon! Kiel oni vidas, la faŝista registaro de Pilsudski forprenas la lastan leĝan defendilon de la pola proletaro. *J. C., Lodz.*

EL GERMANIO

Juĝista teroro kontraŭ laboristoj

(Esperanto-Servo.) Dum striko de teksistoj en Langenbielau (provinco Silezio) en monato julio k. j. estis 8 laboristoj, kiuj volis forpeli strikrompantojn (faŝistemaj laboristoj) ĉe la fama firmao Meyer-Kaufmann en la loko Tanhaŭzen. Por malsukcesigi la strikon, la fabrikestroj interŝanĝis ne nur strikrompantojn, sed eĉ produktaĵojn — duone pretaj — k modernajn teksmaŝinojn. Dum tia transporto de maŝinoj el Langenbielau al Tanhaŭzen okazis interpuŝiĝo de strikantoj k strikrompantoj. Dum la posta proceso la ŝtata prokuroro proponis 28 monatojn de malliberejo puno kontraŭ la 8 "krimuloj". Kaj, bela memoraĵo: la saman tagon oni festis la proklamo de l' "demokrata germana respubliko". La puno trafis 5 strikintojn, kiujn kondamnis la "justa juĝistaro" al 19 monatoj da malliberejo! *1851, Švajdnic.*

10-a listo de raportoj en jaro 1929/30

59. La morto en la kolonio de suĉ-infanoj. N. R., Pärnu (Estonio).
60. Religiulo prenis koruptaĵojn. N. R., Pärnu (Estonio).
61. Soldatoj kontraŭ revolucia manifestacio. 15 080, Arad (Rumanio).
62. Senlaborularo de Dublin scipovas batali. E. K. L. (Irlando).
63. En Polio oni fermas profesiajn unuiĝojn. J. C., Lodz (Polio).
64. Juĝista teroro kontraŭ laboristoj. 1851, Švajdnic (Germanio).

TRA ESPERANTIO

INTER NI

Jenan leteron mi ricevis:

"Kun granda intereso k vera ĝuo mi legis Kandid *en via modela traduko. Ankaŭ mi legis diversajn recenzojn tre favorajn k aparte mi notis, ke oni laŭdas vin pro tio, ke vi kuraĝis senbalastigi la lingvon je senutilaj sufiksoj. Estas certe, ke tia senbalastigo faras la stilon pli malpeza. Venis al mi en la kapon la ideo eltrovi la principojn, kiuj gvidis vin. Mi serĉis sensukcese. Ĉu do vi ne konsentos konigi ilin al la legantoj de "S-ulo"? Aŭ ĉu la sekreton vi volas gardi?"*

Nia korespondanto trovu do ĉi tie respondon: Novajn principojn mi ne eltrovis, sed simple penis pli malpli severe apliki tiujn, jam delonge (1913) starigitajn de la Akademio; sekve kuŝas en la afero neniu sekreto. Jen la principoj:

"a) Principo de neceso: *En konstruon de vorto oni devas enkonduki ĉiujn vortradikojn, sufiksojn, prefiksojn k finiĝojn necesajn por elvoki klare k plene la ideon reprezentotan de tiu vorto.*

"b) Principo de sufiĉo: *Se la ideo tiamaniere esprimita estas jam bone k nekonfuzeble komprenata el la kunteksto sen iu el la sufiksoj uzitaj, tiu ĉi sufikso povas esti eljetata kiel neutila k nenecesa."*

La malfacilo kuŝas nur en la apliko de tiuj du tre saĝaj principoj. La gvidantoj de niaj lingvaj institucioj devus klarigi ilin detale per multaj ekzemploj; bedaŭrinde, miascie, tion ili ne faris k eĉ en la praktiko ili mem plej ofte ne aplikas la duan principon.

Por klarigi mian komprenon pri la apliko de tiu principo, ni konsideru, ekzemple, la sufikson **ec**. *Ĝenerale mi "elĵetas" tiun sufikson ĉe radikoj* adjektivaj. *Tiaj radikoj enhavas en si jam abstraktan sencon, sekve la aldono de* **ec** *tiakaze estas simpla balasto, pleonasmo. Cetere, oni povas rimarki, ke Zamenhof mem k. a. plej bonaj aŭtoroj tute hazarde, senkritike uzas aŭ ne uzas la sufikson* **ec**. *Jen oni legas "eblo", jen "ebleco"; jen "neceso", jen "neceseco" k. s.*

Mi jam rimarkigis ĉi tie[1]*, ke Zamenhof en* La Biblio *senkompate "elĵetis"* **ec** *ĉe* **alt', grand', larĝ'.** *Tiuj radikoj ja estas adjektivaj k sekve entenas jam en si* **ec***-an, abstraktan sencon.*

Oni povus verki detalan disertacion pri la demando: Kiel aplikas la verkistoj la du ĉi supre cititajn principojn? Estus facile montri, ke ili estas senĉese malobeataj, fuŝe aplikataj de tiuj, kiujn oni kutimas nomi niaj plej bonaj aŭtoroj.

Verdire kulpas en tio la senkonscia ligiteco al la nacia gepatra lingvo. La fuŝantoj de la spirito de esperanto — k la aŭtoro mem ne malofte — simple estas senkonsciaj naciemuloj en la uzado de la lingvo; ili iafoje aplikas tute senbezone sufiksojn, tial ke per tio esperanto pliproksimiĝas al la nacia lingvo.

Kaj tio okazas ne nur pri sufiksoj, sed ankaŭ en prefero por longaj, pezaj formoj kiel ĉiamaniere, kiamaniere, neniamaniere, tiamaniere *anstataŭ la simplaj* ĉiel, kiel, neniel, tiel *k. s. vortoj el la genie elpensita tabelo de la korelativaj vortoj. La unuaj formoj estas internaciecaj, la duaj — sennaciecaj.*

Vi nun iomete konas la regulojn, kiujn mi obeas en la uzado de nia lingvo. Sed vi devas tamen kompreni, ke en la vivo de lingvo interpuŝiĝas diversaj principoj: analogio, eŭfonio, logiko, reguleco ktp. Estas neeble difini tute precizajn k absolutajn regulojn. Cetere, ne ĉiam pleonasmo estas foriginda; necesas iafoje insisti por doni pli da esprimforto al iu vorto; okazas, ke ia logika mallonga formo estas malbonsona . . .

Ni memoru la saĝajn konsilojn de la aŭtoro de nia lingvo, kiu ĉiam rekomendis, ke oni ne devas ĝin kateni per tro severaj reguloj. Sed estas por mi klare, ke la plej simplaj formoj venkos, ke la plej klara stilo sin trudos k fariĝos klasika. Kiu penas atenti tiujn postulojn de la vivo de lingvo, kiu penas kiel eble plej senbalastigi sian stilon, tiu iras en la ĝusta direkto. E. L.

[1] Komparu n-on 234 de "S-ulo" en "Inter Ni".

Helpservo de SAT

En la Jarlibro estas indikitaj perantoj, kiuj havas la taskon kvazaŭ de delegitoj. Por helpi al vojaĝantaj membroj, tio tamen estas nesufiĉa. Estus pli bone, se en la Jarlibro estus indikitaj sciigoj pri iu ejo (oficejo, vendejo, stacio ktp.), kie oni ĉiam povas trovi esp-iston por ricevi informojn (pri dormejo, esp. kunveno, partikunveno ktp.).

Oni povas skribi antaŭe pri sia alveno. Jes, sed kiu K-do povas forkuri de sia laborejo por renkonti kaj gvidi vizitantojn? Alvenante Berlinon post la Kongreso, mi kvarfoje malsukcesis serĉante K-don laŭ la Jarlibro (ankaŭ la Peranton). Oni nur senutile foruzas la tempon kaj estas tute senhelpa, ne sciante la koncernan nacian lingvon. Ĝis ĉiuj publikaj oficistoj scios esp-on, certe estas eble en multaj urboj aranĝi laŭ ĉi supra propono helpservon. Estas tro malfrue por la nunjara Jarlibro, sed por la venontjara mi proponas diskuti la aferon. *(7987)*

DIVERSAJ NOTOJ

Pri la sovetiaj korespond-anoncoj

Tre ofte oni legas en "S-ulo" korespond-anoncojn de sovetiaj redakcioj, IRH-ĉeloj, pioniraj ĉeloj ktp. Kompreneble, ke la blanklandaj K-doj ne povas respondi al ĉi tiuj anoncoj, ĉar ĉiuj leteroj adresataj al Sovetio, estas ĉe la limo cenzuritaj kaj al skribantoj povas minaci mallibereja puno. Tial estas dezirinde, ke la sovetiaj anoncontoj (redakcioj, IRH-ĉeloj ktp.) skribu apartan adreson ekstersovetian por blankterorlandaj korespondantoj. Estas ankaŭ dezirinde, ke la *Literatura Serio* de "La Nova Epoko" same anoncu ekstersovetian adreson por la blanklandaj verkantoj. *(10 750)*

Radio-Minsk

Voksignalo: Allo, allo, parolas Minska radio-stacio je la nomo de Sovnarkom de BSSR. *Tempo:* Ĉiuvendrede je 20.25—20.55 h. laŭ nia tempo. *Temoj* estis en novembro: 12 jaroj Okt. Revol., esp. radio-gazeto, seninterrompa laborsemajno, blankrusia asocio de prol. verkistoj. En decembro: 9., esp. radio-gazeto, 13., blankrusia muziko, 20., taskoj de esp. en intern. lab. interligo, 27., kontraŭreligia radio-gazeto. Parolanto. D. Snejko. Adreso de l' Stacio: *Minsk*, Universitetskaja 16. Skribu leterojn! (D. S.)

Radio-Moskvo

La Radio-Administracio de VCSPS (Tutunia Centra Intersindikata Konsilantaro), plenumante deziron de multnombraj esp-istoj de USSR, transdonas de 20. novembro *ĉiumerkrede* k *ĉiusabate* radio-koncertojn kun klarigoj esp. lingvaj. En samaj tagoj oni transdonos lekciojn k raportojn esp-e (la horo sciigota per radio). La komenco de l' radio-disaŭdigoj de VCSPS en la du tagoj okazos je la 21-a h., laŭ Moskva tempo. La frekvenco de l' stacio estas 320 kilocikloj, ondlongo 938 metroj. Pri aŭdebleco k impresoj oni informu al: *M o s k v o*, *Dvorec* Truda, Radioveŝĉanije VCSPS, Admin. de Radio-adm. de VCSPS.

V. Javoronkov (4174).

Ankaŭ la radio-stacio de *Petropavlovsk* (en Kazaka respubliko de USSR) disaŭdigas de nun ĉiusemajne sur ondlongo 437 m. informojn en esp-o (vendrede de 3.45—4.00 horo (Moskva tempo). Sciigojn pri aŭdeblo

oni sendu al Red. de gazeto "Smiĉka" por radio-stacio, *Petropavlovsk*, USSR.

Plendo — Averto

K-do A. M. Rozen, Bedzin, plendas, ke ne respondis al liaj PK, malgraŭ sia anonco en "S-ulo" (n-o 260), K-do A. Mariano, str. Juegos Florales 78. Barcelono, k K-dino Anka Jamnik, Trbonje p. Vnzenica, al kiuj li skribis je 30. 9. 29.

ĈE LA INSTRUISTOJ

Enketoj faritaj por IALA (Internacilingva Statistika Instituto en Usono) rezultigis, ke en la mondo ekzistas sume 4478 geinstruistoj esp-istaj en 50 landoj (el ili en Germanio: 1809). En 712 lernejoj en 37 landoj oni instruis aŭ instruas esp-on (al Germanio rilatas 319 lernejoj). Al cirkuleroj enkete senditaj respondis nur 33% de la adresitoj, kio montras ĝisnunan organizan malforton. Kiel praktikan laboron IALA k la esp. instruistaro en kunlaborado kun tiu instituto entreprenas la efektivigon de esp. korespondado inter la atingeblaj de ili infanoj.

AL ĈIU LAŬMERITE

En la n-o 262 de "S-ulo", ni parolis pri kunlaborado al la proksima Jarlibro, menciante nur la nomon de K-do De Bruin. Tia nura mencio venigis al ni proteston de K-do Snejko. Ni do riparu nemalbonintencan forgeson, sciigante al la tuta SAT-anaro, ke ni ankaŭ ricevis de K-do Snejko artikolon, kiun li certe opinias ĉiurilate tre taŭga. *Direkcio.*

Zamenhofa Saĝo

Se oni trovas, ke la esprimado en esperanto estas ankoraŭ iom pli longa ol ĝi devus esti ideale, tiam oni ne forgesu, ke sendube la lingvo kun la tempo iom ŝanĝiĝos, tiel same kiel ĉia alia lingvo. Post kelka tempo, kiam la lingvo estos ĉie enkondukita, kiam la facila ellernebleco kaj rekonebleco de la vortoj ne estos jam tiel grava, tiam oni baldaŭ komencos iom post iom enkondukadi kelkajn mallongigojn.

El "La Esperantisto", 1889/90.

* * *

... ni devas celadi al tio, ke pli aŭ malpli frue en la lingvo internacia ĉiuj nomoj estu skribataj laŭ la fonetiko internacia de tiu ĉi lingvo, por ke ĉiuj nacioj povu legi ĝuste tiujn nomojn. Tial ĉiuj personoj, kiuj ne timas tro kripligi aŭ nerekonebligi sian nomon per skribado fonetika, povas jam nun skribi en Esperanto sian nomon laŭ maniero esperanta. Jen estas la kaŭzo, kial mi skribas mian nomon per Z, kvankam ĝi havas devenon germanan.

El "Originala Verkaro", j. 1904.

Korektoj. En n-o 268 enŝteliĝis div. preseraroj, kiujn plej ofte la legantoj mem korektos. Ni ĝustigu tamen jenajn: Pĝ. 88, 1-a lin. de l' unua kolono, de supre: alsa*l*tis (anst. alsatis), pĝ. 93, 1-a kol., 4-a lin. de supre: parol*ata* (anst.: -anta). Sur pĝ. 90 (Diskutejo), 3-a kol., lin. 35 de supre, aldonu post "dismanĝas" la vortojn "ĉu homoj ĝin".

TRA LA MOVADO

(Kroniko)

BULGARIO. "Balkana Laboristo" (okt.) konigas, ke ĝi havis pasintjare 379 pagantajn abonantojn, depost reapero en nuna jaro ĉ. 200 abonantojn, el kiuj pli ol 90 estas novaj. Krome funkcias mandisvendado en div. urboj kiel Sofio k Plovdiv, kiu atingis 100 ĝis 150 ekz. en Sofio. — *GERMANIO. Berlin.* Dum aŭgusto fondiĝis esp. laborkomuno ĉe la lab. *sport*-asocio Fiĥte (Fichte). Taskoj k celoj: varbi por esp-o en la asocio, aranĝi komencant-kursojn, koresp. kun eksterl. Gek-doj, konsili ĉe vojaĝoj eksterlanden, aranĝi perlet. esp. kurson en la asocia organo k ankaŭ apliki esp-on en la servo de tiu ĉi organizo. Membroj de tiu ĉi laborkomuno estas ankaŭ membroj de SAT k LEA. Adr.: Reinh. Puhahn, Prenzlauer Allee 221, Berlin NO 55. — *HISPANIO. Sabadell.* 2. 11. komenciĝis kurso en "Respublika Societo", kie estas 1100 anoj. Partoprenas 12 K-doj. Instruas K-do Ballaruc (7539). E. V. — *JUGOSLAVIO.* LA SAT-movado sufiĉe malbone statas, malgraŭ ke laŭ lasta statistiko la movado iom disvastiĝis. SAT ne povas ekzisti ĉe ni, eĉ ne sub la nomo "esp-a movado". Ĉiuj organizoj kiuj ŝajnas laboristaj, eĉ se temas pri esp-o, estas malpermesataj. Ekzistas nur tielnomataj "neŭtralaj" organizoj, kiuj tamen ne montras ian prosperon, ĉar ili ne havas praktikan programon por helpi disvastigon de esp-o. Ĉiam inter ili estas malkonsentoj pro okupo de postenoj. Rezulto estas ĉiamaj batoj kun financaj malhelpoj. En N. estas 5 SAT-anoj, unu plej agema estas arestita antaŭ 4 monatoj k retenigas en malliberejo sen ia kulpo, krom ke li apartenis kiel aktiva membro al lab. sindikato. Antaŭ lia arestiĝo ekzistis tre vigla SAT-rondeto, kiu regule renkontiĝis ĉiusemajne k agadis varbe por SAT, diskutis pri artikoloj en "S-ulo" ktp. La neatendita aresto de nia K-do neniigis nian fruktoportan laboron. Ni 4 restintaj K-doj ne perdis la entuziasmon, sed devas sekrete agi. Ni estas abonantoj al "S-ulo", libromendantoj, malgraŭ ke unu el ni ricevis atentigon, ke "S-ulo" estas malpermesita. Fratecajn salutojn al ĉiuj Ge-SAT-anoj el blankterora lando! (SAT-rondeto.) — *NEDERLANDO.* La LEA-organo "La Lab. Esperantisto", ĵus finanta sian unuan jarkolekton, daŭrigas fari bonan propagandon por SAT. Ĝi aldonis al sia nov. n-o Aliĝilon por SAT k enmetos depost dec. "La Lern." kiel suplementon por siaj legantoj. — Nova sekcio fondiĝis en Zaandam (8 p.). — *SOVETIO. Kiev.* Ĉelo de MOPR fondis en unua komerca k industria faklernejo kurson kun 25 p. Monata murgaz. "Moprovec" aperigas regule priesp. artik. (15 221.) — *Samara.* Fervojist-esp-istoj organizite partoprenis Oktobran feston. Salutlet. el eksterl. estis laŭtlegataj tra la tuta fervoja distrikto k aperis en ĉefaj Mezvolgaj gazetoj, ankaŭ radio-gazetoj. Por standardo ferv. esp-istoj kolektis 25 rubl. k la profesia unuiĝo donacis tiucele 35 rubl. Klubo donis monon por organizi ekspozicion, kiu malfermiĝis 6. 11. k poste estis montrata en alia klubo k ĉe gravaj entreprenoj. Dum la manifestacio de 7. 11. aliĝis al fervoj. esp-istoj aliaj lokaj esp-istoj sub la nova standardo k kun senĉesaj kantoj en esp-o (5583.)

Abono-konkurado

Ni ricevis jenan noton:

"Mi promesas varbi ĝis 1. februaro 1930 al "S-ulo"

15 novajn abonantojn.

Mi alvokas, por plenumi tion saman, K-dojn F. Berbet (Francio), Rosenbaum k Kujazev (Alma-Ata), Kudaŝev k Babincev (Semipalatinsk) k Alalikin (Vjatka).

E. M. Flejs (224), Petropalovsk."

Se la rikolto respondos al la promeso, k aliaj K-doj agos same, la rezulto estos certa garantio, ke estonte ni povos aperigi sen financaj riskoj

konstante 12-paĝajn n-ojn de "Sennaciulo".

Ĉiu klopodu laŭ siaj povoj! Ne malantaŭen, sed *antaŭen!*

ĈE LA NEŬTRALULOJ

En la 70-voluma "Enciklopedio Espasa" (hispanlingva), eldonata en Barcelono, ĉiu vorto havas tradukon katalunan, portugalan, francan, italan, anglan, germanan k *esperantan.*

En St. Gallen (Svisio) estas aranĝita kurso en mezlernejo por knabinoj kun konsento de la estraro. En Graz (Aŭstrio) la urba lernejkonsilantaro decidis enkonduki esp-on en ĉiuj ĉeflernejoj. Anonciĝis 300 gelernantoj.

La 1-a esp. kongreso por Bjalistoka regiono (Polio) okazis 26./27. oktobro je partopreno de pli ol 100 p. el 13 urboj k urbetoj, sub protekto de l' Bjalistoka urbestro. La du laborkunsidoj okupis sin pri instruaj k organizaj demandoj.

Ni rekomendas al vi nian literaturon!

Postulu la plej novan katalogon ĉe **Administrejo de SAT, Colmstr. 1, Leipzig O 27.**

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

Marie Under, Elektitaj versaĵoj. El Estona lingvo tradukis Hilda Dresen. Kun titolpaĝa desegno. 93 pĝ. Prezo: 1.50 est. kr. (2 sv. fk., 1.70 mk. g.) ekskluz. sendkostoj. Oni mendu ĉe: Esp. Asocio de Estonio, Postkast 6, Tallinn, Estonio.

Per tre ĉarmaj ritmoj kaj kelkfoje novegaj bildoj tre estonaj:

"Ho, noktoj lumaj ĝis matena hor'
Nek maro, nek ĉiel' nun dormi
povas," (Printempo).

la poetino pentras siajn sentojn. Ni sekvas internan romanon de ŝia intima vivo:

Antaŭflorado. Sonetoj. 1904—1917. Sinceran virinon tie ni trovas, kiu kuraĝas esprimi movojn de ŝia amo. Tre malofta renkonto. Ĝis nun hipokrito ne permesis al virinoj sciigi, ke seksdeziroj kaj voluptemaj bildoj estas tiom fortaj, eble pli fortaj, sangaj, haŭtaj en virino, ol en viro.

Amo regas ĉe tiu feliĉa Marie Under. Ŝiaj versaĵoj, tradukitaj talente kaj sam-ritme de alia virino, Hilda Dresen, intimkomprenema, ĉar virino virinon tradukanta, malfermas al legantoj ver[illegible] virinan animon.

El tri belaj versaĵoj (post 1923), "En antaŭurbo", "Kadukulejo", "Infanmortigintino", la verkistino sukcesas eliri el siaj propraj pasioj, vidi suferojn ĉirkaŭ si. Tiam la granda talento servas viglan tuthoman temon, kompaton, ribelon. Kial tiom malofte? — Tro da amkantoj, kvankam inter la plej bonaj jam skribitaj, sonoras unutone, seninterese, "mi, mia ruĝa kor', miaj ruĝaj lipoj, ktp.". Oni kvazaŭ preferus la frivolon de 17-jarcentaj poetoj, kiuj ne skribis amsoneton sen iu lerta temo, supraĵa, eĉ ridinda, sed interesa, ne-atendita.

Versaĵoj 1917—1922: Same kiel akvo de Leningrada haveno rakontus dum 1917—1918 nur per rebrilo de eklumoj kaj lumegoj, kiuj speguliĝis en ĝi dum Revolucio, same nur iomon da malkvieto esprimas la akve trankvilaj versoj de M. Under. Nur iom pli da streĉo en la deziroj dum 1917—1922, ĉar "sangokovrita" (unu el ŝiaj titoloj) estas la mondo, — nur iom pli da talento en la tre bele esprimita malkvieto de urbaj pejzaĝoj, de maltrankvila homa destino, pli sensava dum militoj kaj revolucioj.

Ho! burĝaj ge-poetoj! Kiel vi povis, Marie Under, skribi dum jaroj 1904 ĝis 1928 en Estonio, kaj nur esprimi la delikatajn, jes tre artistajn, romantikajn en-sentojn de ripozanta burĝidino? Pripensu, kion bezonus rakonti estona proletino de via aĝo, kiu scipovus regi plumon! Jief.

M. Ŝejnman, Milito kaj Religio. Trad. N. H. sub kontrolo de Lingva Kom. ĉe CK SEU. Eld. Centra Konsilantaro de Tutsovetia Asocio Ateista k Komfrakcio de SEU. "Komunista Biblioteko". Moskvo 1929. 36 pĝ. Form. 12×16 cm. Prezo 20 kop. (0,40 mk. g.). Havebla ĉe CK SEU, Spiridonovka 15, Moskvo, aŭ Admin. de SAT, Colmstr. 1, Leipzig O 27.

Pure agiteca broŝuro, kiu kredeble bone respondas al sia celo, sed kiu ne havas vere seriozan edukan k klerigan valoron.

ESPERANTAJ GAZETSERVOJ

Proleta Esperanto-Korespondanto (por servi la revoluciajn presorganojn k internacian lab. korespondadon). N-o 1 (Mezo de oktobro). Adreso: K-do E. K. Richter, Lochmannstr. 2, III, Leipzig O 27. Formato 21×32 cm. 5+11 pĝ. Hektografita.

"PEK" (la mallongigo por tiu periodaĵo) celas esti (ni citas) presserva, internacia, labkora k organiza organeto por la internacia peresp-a korespondado de diverslingvaj proletoj. Sekve ĝi konsistas el parto entenanta div.-landajn leterojn, artikolojn ktp. ricevitajn de l' kunlaborantoj el tutmondo, k el parto redakcia (organiza) kun instrukcioj por la kunlaborantoj. Tendenco: komunista.

Informservo de Anarkista Junulara Internacio. Monata. 4 pĝ. Formato 21×28 cm. Hektografita. Nova adreso: M. Stevens, Jekerstraat 14, III, Amsterdam-Zuid.

De nun tiu ĉi informservo aperos **nur** esp-lingve, k la nova eldono nuresp-a estos pligrandigita. La uzantoj de tiu Servo sekve estas devigataj de nun scipovi esp-on. La tendencon montras la titolo mem.

NIA POŜTO

15 123. — Aperis nenio de Panait Istrati en "S-ulo", sekve ni ne povas publikigi vian artikolon; ĝia publikigo tre certe venigus al ni respondojn, kiujn ni same devus enmeti k tio okazigus disputon, kiun ni nepre evitu. *E. L.*

11 199. — Ni uzos vian versaĵon en "L. L.".

8194, 601 k. a. — Via diskut-artikoloj aperos laŭvice, pro abunda da materialo pri la temo verŝajne pli malpli resumite.

14 981. — Vian manuskripton por "J. P." ni sendis al la nova redaktanto de tiu Paĝo. Via novesendita art. en venonta n-o.

3409. — Vian lastan materialon ni ne povas uzi, ankaŭ ne la versaĵon (pro ĝia nure agiteca karaktero k malgranda poezia valoro). La "Paĝo" povas aperi nur siavice.

15 195. — La "forĝistoj" troviĝas en SAT-Kunfluo, la aliaj versaĵoj estas gramatike ne sufiĉe korekte tradukitaj k inloke sence malklaraj, sekve ne presinda. La anekdotojn ni uzos en "L. L.".

13 344. — Viaj informoj [illegible] por ĉiutaga ĵurnalo, sed ne por "S-ulo". Ne forgesu, ke niaj legantoj el Japanio, Ĉinio k. a. ricevas la gazeton post 6—10 semajnoj, sekve via informo malnoviĝis je 2 ĝis 3 monatoj.

F. Belić. Post necesaj korektoj aperos via artikolo. Vi ja devas ankoraŭ lerni. Ni ne povus enmeti artikolon ĉiusemajne. *E. L.*

Esperantiano k Luskov. Trafis nin viaj skribaĵoj. Simpatie. *Red.*

K·O·R·E·S·P·O·N·D·A·D·O

Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0,80 mk. g., ĉiu plia linio 0,50 mk. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago. L = letero, PK = poŝtkarto, PI = poŝtkartoj ilustritaj, PM = poŝtmarkoj, bfl. = poŝtmarko sur bildflanko, kĉl. = kun ĉiuj landoj, esp-aĵo = esperantaĵo.
Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

ĈEĤOSLOVAKIO

— Kiu sendos al mi por 50 ĉeĥ. PM 50 el sia k apudaj landoj? Adr.: Rudolf Fischer, *Holleischen Nr. 224 ap. Plzen.*

— Kiu sendas al mi 50 PM aŭ pli de sia aŭ najbaraj landoj kontraŭ sama kvanto? Adr.: Josefo Wuchterl, *Holleischen Nr. 127 ap. Plzen.*

GERMANIO

K-do Karl Wagler, Bergstr. 35, *Buchholz i. Sa.*, dez. koresp. pri facilaj temoj kĉl., PK, PI.

K-do O. Wyzolnievsky, Postplätzchen $7^1/_{10}$, *Mainz,* dez. koresp. kĉl., L, PI, interŝ. amatorfotojn. Resp. gar.

Adresŝanĝo. — K-do F. Köhnke, Margarethenstr. 66, *Hamburg 6* b. Moritz (22 j. junkom-isto), koresp. kun sovetiaj konstrulaboristoj, pref. masonistoj, pri salajroj k laborkondiĉoj.

JARABONO
por membroj . . . 8 mk. g.
por nemembroj . . 9 mk. g.
Ankaŭ ¼-jare abonebla!

Adresŝanĝo. — K-do Lois Ensmann, Paulinenstr. 33/1, *Stuttgart* (antaŭe en Mühldorf), petas siajn seriozajn gekoresp-antojn skribi unue. Krome mi serĉas novajn (ekster Sovetio), L, PI.

K-do Kurt Langer, Zietenstr. 57/1, *Chemnitz,* dez. koresp. kĉl., pri div. hejtsistemoj ekzistantaj, prec. pri varmega akvohejtado, salajro de hejtistoj, ekzistaj eblecoj ktp.

K-do Karlo Schmauder, Mercedesstr. 24, *Untertürkheim/Württ.*, dez. interŝ. PM, ne sendos unue, sed certe tuj resendos.

Gek-doj Teo k Käthe Mikowski (geedzoj), Berggasse 5, *Altenburg* (Turingio), dez. koresp. pri div. temoj kĉl. Resp. garantiata.

HISPANIO

K-do Francisko Salvador, Travesia San Antonio 26, 2°, Gracio, *Barcelona,* dez. koresp. kĉl.

K-do Francisco Boera, Strato Independencia 1, *Palafrugell* (Gerona), dez. interŝ. PI, fotojn kĉl.

HUNGARIO

K-dino Ireno Prassnig, Holdstr. 2, *Pécs,* dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl.

NEDERLANDO

K-do Ferd. de Wit, Marco Polo Str. 214-E, *Amsterdam-W.,* dez. koresp. pri div. temoj kĉl., L, PI Resp. garantiata.

K-do E. Pilkes (21 j., ĉarpentisto), *Marken Binnen,* poŝto Wormerveer, dez. interŝ. PI kĉl., krom Sovetio.

POLIO

K-do Jozefo Stéc, Aleja Wojska Polsk. 29, lĝ. 56, *Warszawa-Zoliborz,* dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl. Resp. garantiata.

SOVETIO

— *Al tutmonda komunistaro!* — Ĉeloj de junkom-istoj, ateistoj, k esp-istoj en Agrikultura Teknikumo dez. koresp. individue k kolektive pri ĉ. temoj. Adr.: *Kaluga,* Bakunina 113 al K-do A. Tolkanica.

— *Gazet*-materialon, il. presaĵojn interŝ. k koresp. kun labkoroj, gelab-istoj k kamparanoj el ĉl. pri aktualaj temoj: K-do B. K. Zirjanov, str. Kontrolnaja 29. *Kurgan,* Ural. obl.

— Junularo, ĉelo ĉe Kurgan'a nutrkonserv-fabriko koresp. kun grupoj el Ameriko, Germanio, Francio k. a. l. pri pol., ekonomia stato. Adr.: K-do B. Zirjanov, por jun. ĉelo ĉe Konservfabriko, *Kurgan,* Ural. obl.

K-dino M. Rozemblum, 1-a Buĥvostova ul. 13, kv. 7, *Moskvo 61,* dez. koresp. pri ĉ. temoj.

K-dino Elizabeto Gavrilova, ne. Krestanskaja 48, *Balaŝov,* Niĵne Voljsk. kraj, dez. koresp. kĉl.

Redakcio de gazeto "ZVEZDA" (stelo)

aperanta en la plej granda ukrainia metalurgia centro, petas *internaciajn labkorojn kaj ĉiujn laboristojn* sendi amase let. k presaĵojn pri lab. vivo k batalo. — *Rekompenco:* post 2 taŭgaj korespondaĵoj — abono al "S-ulo" aŭ alsendo de SAT-literaturo. Adr.: USSR, *Dnepropetrovsk,* gazeto "Zvezda", masviddil."

K-do Valento Kazankov, ul. Nikitinskaja 109, kv. 4, *Samara,* dez. koresp. kĉl.

K-doj V. Mironov k I. Kazakov, Krasnoarmejska 78, kv. 2, *Samara,* dez. koresp. kĉl. pri proleta vivo. interŝ. gaz.

K-do Mikaelo Bevzov, "Kojzavod 2", *Barnaul,* dez. koresp. kĉl. pri politiko k profesia movado.

K-dino Maja Liĥina, "Kojzavod 2", *Barnaul,* dez. koresp. kĉl. pri virinaj k politikaj temoj.

K-do A. Kozlov (medicinstudento), Sverdlova str. 11, *Kiev,* dez. koresp. kĉl. pri studenta vivo.

— Laboristoj k junkom-istoj el kudra fabriko dez. koresp. kun samprof. k junkom-istoj el ĉl. Resp. gar. Adr.: *Kiev,* Bratska 16, Ŝvej-fabrika, Jaĉejka LKSM.

K-do T. Lopatjuk (lab. de lokomotivriparejo), Voroncovskaja 80, *Odessa,* dez. koresp. kun redakcioj, uzinoj, individuoj, ankaŭ kolektive.

K-dino R. Volovik, Sennaja 217, kv. 9, *Rostov/Don,* dez. koresp. pri div. temoj, precipe pri kino-arto.

— Gelaboristoj de fervoja riparejo (lokomotivoj k vagonoj), dez. koresp. pri viv- k laborkondiĉoj, precipe kun gefervojistoj. Adr.: *Rostov/Don,* Lenmasterskie S. K. j. d. al K-do V. Baranov.

K-dino A. B. Berzina, Serpuĥovski val. 8, kv. 2, *Moskvo 26,* dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl.

K-do Bazilo Ŝirjaev, Narkomzem, *Maĥaĉ-Kala* (Dagestanio), dez. koresp. kĉl., L, PK, PI. il. gaz. Resp. certe.

K-do Viktoro Salov, Danilovskaja 34, *Bogorodsk,* Niĵni-Novgorod. gub., dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj. Certe resp.

— 140 gelernantoj k pioniroj de 2-a laborlernejo dez. koresp. kĉl., L, PK, PI. Resp. garantiata. Adr.: Ukrainio, *Kremenĉug,* 2 Trudŝkola, Ŝevĉenkovskaja ul.

K-do Korĵenevskij, Razdelnij per. 28, *Pjatigorsk,* Tersk. obl., dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj, L, PK, PI. Certe resp.

K-do Nikolao Ĵidelov, Pestelevskaja 23, *Verĥne-Udinsk,* Siberio, dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl. Certe resp.

SVISIO

K-do Otto Hausotter, *Buchs 191 b. Aarau,* dez. koresp. pri vintrosporto k fotado kĉl., interŝ. fotojn.

— Ĉiu multe gajnos per adresserĉado por nia speciala int. adresaro. Skribu kun resp. kupono al: Editions Mediator, *Zürich 13.*

Gelernantaro, Geinstruistaro tutmonda!

Entute ni estas 20. Nin elektis 10 pionirtaĉmentoj por studi esp-on, por havigi interligon kun geinfanaro tutmonda. Ne rifuzu do k skribu al: *Pionira esp.-kurso, Krivoj-Rog,* poŝtkesto 747 (Sovetio).

K-do Nikolao Mjagkov

(administranto de biologia muzeo) *Orel Kaz-dom M. K. ĵ. d. N 7 kv. 1 (Sov.)* dez. koresp. kĉl. pri geofizikaj, muzeaj kaj aliaj seriozaj temoj, L, PK., ĵurnaloj. Resp. garantiata.

Gazeto "KOMSOMOLEC"

de nordlanda laborista kaj kamparana junularo

volas starigi firman, konstantan interligon kun komjunularaj redaktejoj kaj organizoj de l' tutmondo. Nin interesas demandoj pri laboro, lukto kaj klerigado de laborista junularo, laboro de komjunularaj kaj pioniraj organizoj, kresko de revolucia movado, amplekso de kapitalista ekspluatado, internacia revolucia konkurado ktp. Dezirinda estas interŝanĝo per fotoj kaj karikaturoj, kiel suplemento al la temoj. Esperantista junularo de diversaj landoj, precipe skandinavoj — revoku. Respondo estas garantiata.

USSR Arĥangelsk, redakcio "KOMSOMOLEC".

POLIO

Lernolibrojn kaj vortarojn naciesper. kaj esper.-naciajn en senescepte ĉiuj lingvoj deziras interŝanĝi kontraŭ pollandaj esperantajoj K-do Jan Zawada, redaktinto de jus eldonita "Plena Fundamenta Vortaro esper.-pola"

Adreso: WARSZAWA, M. O. Czerniaków, ul. Zaciszna 1, Pol. Sendu antaŭe prop.!

100 edukistoj

volas kolektive korespondi kun vi! (ne kun Sovetianoj)

Aliĝu al edukista labor-rondo

TEPS sendante *ĉiumonate* artikolon pri vialanda *lernejo* k *instruistaro.* Vi ricev. *ĉiumonate* **senpage** 12—16-paĝan *informilon* (TEPS-leteraron), 4—8-paĝan gazeton *"Vojo de Klerigo".* Sendu tuj artikolon al:

Marcel Boubou, 96, rue Saint-Marceau **Orléans (Loiret), Francio.**

ENHAVO:

Presejo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)